ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΙ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1889 — ΕΤΟΣ ΣΤ'. — ΑΡΙΘ. 17

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καλογήρου ἀπομνημονεύματα (Γιατί ἔγεινα καλόγερος), ὑπὸ Δ. Γρ. Καμπούρογλου.
Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ Μιαούλη, ἐπιστολὴ ἐκ Σύρου, ὑπὸ Ἰμβ.
Δανιὴλ Οὐίδστερ. *Φιλελληνικὴ πινακοθήκη*, (συνέχεια) ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
3 Μαΐου 1789, πρώτη τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως σελίς, ὑπὸ Κωνσταντίνου Ν. Ῥάδου.
Μιχαὴλ Παλαιολόγος, (ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐπαινεθείσης τραγῳδίας), ὑπὸ Φ. Δελαγραμμάτικα.
Ὁ Συνταγματάρχης Ἐδράρδος, μικρὸν μυθιστόρημα. Jules Sandeau (συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. *Ἐγχώρια—Ἐξωτερικὰ—Φιλολογία,—Καλλιτεχνία* κ.τ.λ.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ *

Γ'

Γιατὶ ἔγεινα Καλόγερος

Μόνος ἔμεινα ἀπ' τοὺς Ἀστεριώταις— σαράντα τόσοι! — ἄλλοι πέθαναν καὶ ἄλλοι ζοῦνε στὴ μαύρη ξενητειά· σὰν νὰ μὴ ζοῦνε!... Τὸν γέροντά μου τὸν ἔχασα· σὲ ποιὸν ν' ἀνοίξω τῆς καρδιᾶς μου τὸ μυστικὸ κελλί; Τἀνοίγω σὲ σένα, ἄγνωστε ἄνθρωπε, ποῦ θὰ διαβάσῃς τὰ γραφόμενά μου· καὶ ἂν δὲν τὰ διαβάσῃς πάλι δὲν χάθηκε ὁ κόσμος ... Τὸ ράσο σκεπάζει τόσα καὶ τόσα, ἂς σκεπάσῃ καὶ ὁ τάφος ἕνα ράσο.

*
* *

Τρίτη γεννήθηκα, στὴς δεκατρεῖς τοῦ μηνός, Φλεβάρη μῆνα, δίσεχτο χρόνο,... ὅλα καλὰ σημάδια... Ἤμουν τὸ πρῶτο παιδὶ τῆς μάνας μου μὰ ἔμεινα καὶ τὸ τελευταῖο. Ὅλα τἀδέρφια μου ἕνα ἕνα χάθηκαν. Σὰν ἐξεκλήρισε ὁ Χάρος τἀδέρφια μου, ἄρχισε καὶ τοὺς γονεούς. Πρῶτα πέθανε ὁ πατέρας μου — ὁ Θεὸς ἀγχωρέστον, καλὸς ἄνθρωπος. — Ἡ μάνα μου στὰ τρία χρόνια πάνω ξαναπαντρεύτηκε· πῆρε ἕνα γειτονά μας χηρευάμενο ποῦ εἶχε καὶ μιὰ κόρη. Μὰ δὲν περνοῦσαν καλὴ ζωή. Ἐκεῖνος θυμότανε τὴν πρώτη του γυναῖκα, ποῦ ἤτανε στὸ θέλημά του πρόθυμη σὰ γυμνασμένη σκύλα, κ' ἡ μάνα μου τὸν πρῶτό της τὸν ἄντρα, τὸ μακαρίτη τὸν πατέρα μου, ποῦ δὲν τῆς χαλοῦσε χατῆρι.

Στὴν ἀρχὴ γκρίνιαζαν, ὕστερα μάλωναν, στὰ τελευταῖα ἔπεφτε καὶ ξύλο. Ἐγὼ πιά, κι' ἡ ἀδερφή μου ἂς ποῦμε ἡ Μηλιὰ μαζεμένοι σὲ μιὰ γωνιὰ ἐκλαίγαμε τὴ μοίρα μας.

*
* *

Τέτοια ζωὴ — ἂς τὴν ἐποῦμε ζωὴ — περάσαμε κάμποσα χρόνια, ὡς ποῦ τὸ καλὸ ποδαρικό μου ἔφαγε καὶ τὸν δεύτερο πατέρα μου. Ἕνας Τοῦρκος ἕνα πρωὶ ποῦ περνοῦσε ἀπ' τὸ ὑποστατικό του τὸν ἔκαμε σημάδι. Μπάμ! καὶ κάτω!

Ἡ μάνα μου ἀπὸ τότε καὶ μπρὸς ἀντίς γιὰ ἕνα εἶχε δυὸ παιδιά. Μὲ τὴ Μηλιὰ δὲν ξεχωρίζαμε οὔτε στιγμή· τὴν βοηθοῦσα στῆς δουλειαίς της, μὲ ξεκούραζε μὲ τὰ γλυκά της λογάκια στῆς δουλειαίς μου....

Τί χρυσῆ κοπέλλα! μεγάλωνε στὰ χρόνια μὰ στὴν καρδιά της ἔμενε πάντα παιδάκι.

Ζούσαμε φτωχικὰ μὰ εὐχαριστημένοι· ἡ μόνη μας λύπη ἦταν ποῦ βλέπαμε τὴ μάνα μας μέρα μὲ τὴν ἡμέρα νὰ λοιώνῃ, ὡς που πέθανε κι' αὐτή....

Μείναμε πιὰ οἱ δυὸ μας μέσα σὲ τέσσερους τοίχους. Ζούσαμε σὰν ἀδέρφια.

*
* *

Ἕνα πρωὶ τῆς λέω: Μηλιά! θὰ φύγω νὰ πάω στὰ ὑποστατικά μας καὶ θὰ λείψω δυὸ μέραις· νὰ ἔχῃς κλειστὸ τὸ σπίτι καλὰ καὶ νὰ μὴν ἀνοίξῃς σὲ κανέναν, μή μας εὕρῃ κανένα κακό».

Ἔφευγα μὲ μισὴ καρδιά.... Σὰν κάτι νὰ μοῦλεγε: μεῖνε... Μὰ κ' ἡ Μηλιὰ τὴν ὥρα ποῦ φιληθήκαμε ἤτανε κατακίτρινη σὰ ζαφορά. Χωριστήκαμε χωρὶς νὰ βγάλωμε λέξι ἀπ' τὰ χείλια μας.

*
* *

Δούλεψα ὅλην τὴν ἡμέρα. Τὴ νύχτα ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ σὲ μιὰ ἐλιὰ ἀπὸ κάτω· μὰ δὲ μὲ κολλοῦσε ὕπνος· μόλις ἔκανα νὰ κλείσω τὰ μάτια μου καὶ πετιούμουν τρομασμένος. Ἀπόκαμα πιά· ξαπλώθηκα κατὰ γῆς κρατῶντας σφιχτὰ μὲ τὰ χέρια τὰ μάτια μου, μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ κοιμηθῶ λίγο καὶ νὰ γυρίσω στὸ σπίτι τὸ πρωί. Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἕνα κακὸ νυχτοπούλι ἄρχισε νὰ κλαίῃ στὸ κλαρί, ποῦ ἦταν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Μέκοψε κρύος ἱδρώς· σηκόνομαι καὶ παίρνω τοὺς δρόμους τρέχοντας σὰν νὰ μὲ κυνηγοῦσαν φαντάσματα.

*
* *

Σὲ μιὰ ὥρα φτάνω στὸ σπίτι μας. Ἤτανε περασμένα τὰ μεσάνυχτα· χτυπῶ τὴν αὐλόπορτα, κανεὶς δὲν ἀκούει· ξαναχτυπῶ τίποτε· ἀνεβαίνω ἀπὸ τὸν τοῖχο, ἡ μέσα πόρτα κλειστή· φέρνω γύρω τὸ σπίτι κτυπῶντας τὰ παραθύρια. Ἀπόκρισι καμμία. Σκουντῶ τὸ μικρὸ πορτάκι ποῦβγαινε στὸν κῆπο καὶ τὸ βρίσκω ἀνοιχτό. Μπαίνω μὲς στὸ σπίτι ψάχνω παντοῦ ... ἐρημιά ... Μηλιά, φωνάζω, μὰ μιλιὰ δὲν ἀκούω ... Ψάχνω στὸν κῆπο σὰν τρελλὸς καὶ σὰν δὲν ἠύρα κι' ἐκεῖ τὴν Μηλιά, βγαίνω στὸ δρόμο· ψυχὴ δὲν ἀπαντῶ· κτυπῶ στοὺς γειτόνους μὰ κι' αὐτοὶ ἀπὸ τὸ φόβο τους κάναν τὸν ψόφιο· τοὺς λέει ποιὸς εἶμαι· μὲ τὰ πολλὰ ἀνοίγει ἕνα παραθυράκι καὶ προβάλλει μιὰ γρηὰ γειτόνισσα. Μοῦ λέγει πῶς εἶνε ὥραις πολλαὶς πάκουαν στὸ σπίτι μου ἀνταρα, μὰ ἀπ' τὸ φόβο τους κανεὶς δὲν ἐπρόβαλε.

Ἐχάθηκα! φώναξα χτυπῶντας μὲ ἀπελπισιὰ τὸ μέτωπό μου· τὴ Μηλιὰ τὴν ἄρπαξαν οἱ Τοῦρκοι ...

Ἐπῆρα παγανιὰ τὰ Τούρκικα σπίτια καὶ ἀφουκραζόμουν νἀκούσω γέλοια ἀνδρῶν καὶ κλάμματα γυναῖκας . . . Ἄδικα τῶν ἀδίκων...

*
* *

Μιὰ βδομάδα ἔζησα ἔτσι ζωὴ τυραννισμένη. Εἶχα τὸν καϋμό μου, εἶχα καὶ τὰ λόγια τοῦ κόσμου. Ἠύραν τὴν περίστασι νὰ χύσουν κι' αὐτοὶ τὸ φαρμάκι τους. Μὰ κανεὶς δὲν μὲ πλήγωσε τόσο σὰν ἕναν ποῦ μοῦπε:

— Τάχα νὰ τὴν ἄρπαξαν ἢ νἀφυγε;...

Ἀπελπίστηκα πιὰ καὶ βλέποντας τὴν ἐρημιά μου καὶ τὴν κατάντια μου ἐσκέφθηκα νὰ πάω σὲ μοναστῆρι. Τὸ εἶπα καὶ τῶκαμα.

*
* *

Σὰν τ' ἀποφάσισα καὶ ξεκίνησα γιὰ τὸ Μοναστῆρι ἤτανε βράδυ. Τὰ χρυσᾶ τ' ἀστέργια ἔλαμπαν σπαρμένα στὸν κατάμαυρο οὐρανό. Ἀνέβαινα στενάζοντας τὸ ἔρημο μονοπάτι. Τὸν ἕνα βράχο περνῶ κι' ἄλλον βρίσκω μπροστά μου. Τὸ ραβδί μου κτυπάει στὴν πέτρα κι' ὁ ἀντίκτυπός του μὲ τρομάζει. Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω φαντάσματα νὰ μπαλεύουν στὴ ρεμματιὰ καὶ νἄρχωνται καταπάνω μου· φτάνω στὸ Μοναστῆρι μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα.

Εἶνε ἀκόμη νύχτα βαθειὰ καὶ ἄγρια, κι' οἱ Ἀστεριώταις κοιμοῦνται.

Ἂς μὴν ταράζω τὸν ὕπνον τους· ἂς καθήσω, εἶπα, στὴν ὀξώπορτα ὡς ποῦ νὰ ξημερώσῃ. Ὁ κόπος, ὁ πόνος, κι' ἡ ἀγρύπνια μὲ εἶχανε παραλύσει· ἀποκοιμήθηκα...

Σὰν ξύπνησα, οἱ καλόγεροι μὲ εἶχαν τριγυρισμένο καὶ μὲ κύτταζαν μὲ περιέργεια καὶ μὲ λύπη. Γνώριζα δυὸ τρεῖς ἀπὸ ἐκείνους. Σὲ λίγαις μέρας οἱ καλόγεροι μὲ γνώρισαν ὅλοι· μὰ δὲν ξέρω ἂν θὰ μὲ

---

* Τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 15 φύλλον τῆς *Ἑβδομάδος*, (1884) τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 75 φύλλον τῆς *Ἑβδομάδος*, (1885).

γνώριζαν πιὰ κι' οἱ λαϊκοὶ μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ μὲ κατάμαυρο ράσο...

*
* *

Νά γιατί ἔγεινα καλόγερος. Καὶ καλόγερος ἤτανε γραφτὸ νὰ μάθω τί ἀπόγεινε ἡ Μηλιά...*

1884.

Δ. Γρ. Καμπουρογλους.

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

Ἐπιστολὴ ἐξ Ἑρμουπόλεως

Τῇ 23 Ἀπριλίου, 89.

Ὅταν πρόκειται περιγραφαὶ ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων ἀναγίνωσκε, πίστευε τὰ ἡμίση τῶν γραφομένων καὶ μὴ ἐρεύνα διὰ τὰ λοιπά. Ἀλλ' ἤδη μὴ ἀκολουθήσῃς τὴν μέθοδον ταύτην· τὰ διπλάσια ἂν σοὶ ἔλεγον πάλιν ὀλίγα θὰ ἦσαν ἀπέναντι τῆς λαμπρότητος τῆς ἑορτῆς, ἣν ἡ Ἑρμούπολις παρεσκεύασε πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Μιαούλη. Εὗρον τὴν νῆσον ὅλην σκιρτῶσαν, τὴν δεπρωτεύουσάντης μεθύουσαν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ. Καὶ εἶπον: Εὐλογία ἐπὶ τὴν μνήμην ἐκείνου, ὅστις χορηγὸς γενόμενος τῶν δαπανῶν πρὸς ἀνίδρυσιν ἑνὸς ἀνδριάντος ἐγένετο συνάμα ὁ διανομεὺς ἀρρήτων συγκινήσεων εἰς ἅπαν τὸ Ἑλληνικόν.

Εὐτυχὴς ἡ ἰδέα τοῦ ἀειμνήστου Πρωΐου ὅπως κληροδοτήσῃ τῇ πατρίδι αὐτοῦ τὰ μέσα τῆς ἐκδηλώσεως τῆς εὐγνωμοσύνης της πρὸς ἕνα τῶν πρωταθλητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος· ἀλλ' εὐτυχὴς ἐπίσης ἡ τῶν προτεινάντων, ὅπως ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μαρμάρου ἀποτυπωθῶσι τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκείνου, ἄνευ τοῦ ὁποίου, δούλη θὰ ἦτο ἴσως ἔτι ἡ Ἑλλάς. Ἴσταται ἤδη ἐκεῖ ἀτενίζων τὴν θάλασσαν, ἥτις τὸν ἐθαύμασε, τὸν ἠγάπησε καὶ τὸν ἐφοβήθη. Ἔρχονται δὲ πάλιν μακρόθεν τὰ κύματα νὰ λάβωσιν ἐκ τοῦ βλέμματός του ζωὴν καὶ νὰ σπεύσωσιν ὀπίσω, εἰς τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας καὶ τῆς Κρήτης τὰς ἀκτὰς ἵνα ἀναγγείλωσιν ὅτι εἶδον πάλιν τὸν Μιαούλην...

*

Τὴν παραμονὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ νέφη ἀντεκατοπτρίζοντο ἐπὶ τῶν μορφῶν πάντων, ἡ δὲ πίπτουσα ψιλὴ βροχὴ ἡ τοσοῦτον εὐάρεστος διὰ τὴν Σύρον, μόνον ὅτι δὲν ἀπέσπα δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν κατοίκων.... Ἀκοῦτ' ἐκεῖ, ἔλεγον, νὰ μᾶς χαλάσῃ ὅλην τὴν ἑορτήν; Ἐν τῇ παραφορᾷ του γνωστόν τι πρόσωπον διακρινόμενον καὶ ἐπὶ εὐσεβείᾳ: Μὰ δὲν ὑπάρχει θεός; ἀνέκραζε! Ὅλα ταῦτα διότι ἡ Ἑρμούπολις ἔφερε στολὴν ἑορτάσιμον ἀξίας ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου κοινῷ ἑράνῳ ὑφανθεῖσαν καὶ ἀποτελουμένην, ἐκ σημαιῶν, φανῶν, πολυελαίων, μυρσινῶν, στεφάνων, εἰκόνων, ἐσθήτων, φράκων καὶ... γευμάτων, ὅλων προωρισμένων ν' ἀναδείξωσι λαμπροτέραν τὴν πόλιν καὶ ἐκδηλώσωσι τὰ πρὸς τὸν Μιαούλην καὶ τοὺς κεκλημένους αἰσθήματά της.

*

Εὐτυχῶς ἀπεδείχθη καὶ πάλιν, φίλε μου, ἡ ἀδίκως ἀμφισβητηθεῖσα ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ. Ἡ 23 Ἀπριλίου ἀνέτειλε λαμπρὰ καὶ ἀνέφελος. Μουσικαὶ καὶ τηλεβόλα ἐξυπνοῦσι τὴν πόλιν καὶ ὁ αἴθριος ὁρίζων ἀντικατοπτρίζει τὰ μειδιάματά του ἐπὶ τῆς μορφῆς νέων καὶ γερόντων, οἵτινες δύο ὥρας πρὸ τῆς δεξιώσεως τοῦ Βασιλέως σπεύδουσι νὰ παραταχθῶσι πρὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐγερθείσης ἀψίδος. Τὴν 10ην ἀκριβῶς ἀποβιβάζεται ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς Βασιλίσσης, τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν περὶ αὐτούς. Ἡ λέμβος του μόλις ἀναδύσασα ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν τηλεβόλων ἠλεκτρίζει τοὺς πάντας. Μανιώδεις ἀκούονται ζητωκραυγαί. Ρῖγος συγκινήσως καταλαμβάνει καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τόσον ἔχοντας καιρὸν νὰ αἰσθανθῶσιν ἀληθῆ καὶ αὐθόρμητον περὶ αὐτοὺς ἐνθουσιασμόν. Ὦ, ἐὰν πάντοτε ἐπορεύοντο εἰς παρόμοια προσκυνήματα καὶ παρόμοιοι ὑπὸ τὴν αἰγίδα των ὑψοῦντο βωμοί, ποία ἡ καρδία, ἐφ' ἧς ἀμετασαλεύτως δὲν θὰ ἐβασίλευον!

Ὁ Δήμαρχος προσφωνεῖ τὸν βασιλέα, οὗτος δ' εὐχαριστεῖ «τὴν Σύρον Του», ἥτις σύσσωμος τὸν συνωδεύει μέχρι τοῦ ναοῦ. Ἐκεῖ τελεῖται ἡ δοξολογία καὶ μετ' αὐτὴν ἡ βασιλικὴ συνοδεία μεταβαίνει εἰς τὸν οἶκον τοῦ δημάρχου, ὅπου γίνονται αἱ παρουσιάσεις τῶν ὑπουργῶν, τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῆς τιμητικῆς φρουρᾶς τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων, αἵτινες ἐξελέγησαν, ἵνα προσφωνήσωσι τὸ «ὡς εὖ παρέστητε» τῇ βασιλίσσῃ καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. Ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐρωτᾷ τὰς ἀρχὰς περὶ τῶν τοπικῶν πραγμάτων, ἡ βασίλισσα συγκινεῖ διὰ τῆς γλυκείας φωνῆς της τὰς κυρίας ἐρωτῶσα τὴν μίαν περὶ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τὴν ἄλλην περὶ τῶν ναῶν.

— Καὶ σᾶς, δεσποινίς, τί σᾶς ἠρώτησεν;

— Ἐμέ... τίποτε σχεδόν, ἀπεκρίθη ἡ ἐρωτωμένη μετὰ παραπόνου: «Ἂν βλέπῃ τὸ σπίτι μας θάλασσαν».

— Καὶ ἀπηντήσατε;

— Βλέπει ἀπὸ τὸ πορτί, Μεγαλειοτάτη!

*

Μετὰ τὸ λαμπρὸν γεῦμα, ὅπερ ἐδόθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Δημάρχου καὶ εἶχε τοῦτο τὸ χαρακτηριστικὸν ὅτι οὐδεμία κατ' αὐτὸ ἐξηκοντίσθη πρόποσις, ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τῇ 3 μ. μ. ἀκριβῶς. Ἦτο ἤδη πλήρης ἡ πλατεῖα καὶ οἱ ἐξῶσται καὶ αἱ στέγαι. Ἔνθεν καὶ ἔνθεν δύο ἐξέδραι διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς τολμηροὺς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὁ ἀνδριὰς ἐστραμμένος πρὸς τὴν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπολήγουσαν ὁδὸν Ἑρμοῦ καὶ περικυκλούμενος ὑπὸ ναυτῶν καὶ μουσικῶν καὶ εὐζώνων, πλαγίως δέ, τῶν συντεχνιῶν οἱ ἀντιπρόσωποι μετὰ τῶν σημαιῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεφάνων.

Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν ὁ βασιλεὺς σύρει τὸ σχοινίον... Ἐν ᾧ δὲ πάλλευκος προκύπτει ὁ ἀνδριάς, χυνομένης πρὸς τὴν γῆν τῆς περιβαλλούσης αὐτὸν κυανολεύκου σημαίας, ἀνακρούουσι τὸν ἐθνικὸν ὕμνον αἱ μουσικαί, κροτοῦσι τὰ πυροβόλα τῶν ἐν τῷ λιμένι πολεμικῶν, πάλλουσιν αἱ καρδίαι τῶν παρισταμένων καὶ πολλὰ ὄμματα δακρύουσιν...

Ὁ ναύαρχος φαίνεται σκεπτικός. Εἰς τοῦτο ἐπέτυχεν ὁ ἀνδριαντοποιός. Βλέπει μακρὰν καὶ σκέπτεται ὅτι ὑπάρχουσιν ἔτι δοῦλοι ἐκεῖ κάτω...

*

Ὁ Βασιλεὺς ἀφ' οὗ ἀπεκάλυψε τὸν ἀνδριάντα ἀνέγνω μακρὰν καὶ πλήρη αἰσθήματος προσφώνησιν: Εἴπε πόσα ὀφείλομεν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ πόσα ἔτι ἐκ ταύτης δυνάμεθα νὰ καρπωθῶμεν. Ἐσκιαγράφησε διὰ ζωηρῶν γραμμῶν τὸν δοξαζόμενον ναύαρχον ὑπέδειξε τὴν σημασίαν, ἣν διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔχει ἡ θάλασσα καὶ εἶπεν εἰς τοὺς ναυτικοὺς καταλήγων: «Σπουδάζετε, ἐργάζεσθε, ἐκτελεῖτε τὸ καθῆκόν σας ἐν παντὶ καιρῷ. Εὐχερῆ τὰ πάντα, ὅταν σκοπὸς εἶνε ἡ εὐημερία τῆς πατρίδος...»

Μόλις ἐκόπασαν αἱ ἀνευφημίαι, ἃς διήγειρεν ὁ ἐνθουσιώδης τοῦ Βασιλέως λόγος καὶ ἰδοὺ νέας προκαλεῖ συγκινήσεις ποίημα εἰς τὸν Μιαούλην, ἀπαγγελθὲν ὑπὸ τοῦ ἀπαραμίλλου μεταφραστοῦ τοῦ *Ἀμφιτρύωνος* κ. Φραγκιᾶ καὶ παρακολουθούμενον ὑπὸ πανηγυρικοῦ τοῦκ. Βοκοτοπούλου. Ἐν τῷ μεταξὺ τριάκοντα σιωπηρῶς, κατετέθησαν στέφανοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ ἀνδριάντος, καὶ τῶν ρητόρων ποικίλοντες τὰς ἀπαγγελίας θεαματικῶς καὶ ἀπὸ τριάκοντα σώσαντες τὸ κοινὸν προσφωνήσεων.

Ἡ μεγάλη πλατεῖα παρίστα κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ βασιλέως, ἰδία δὲ περὶ τὴν ἑσπέραν λαμπρότατον θέαμα. Ὑπὲρ τὰς μυριάδας τῶν κεφαλῶν μυριάδες πολυχρώμων ἐνετικῶν φανῶν, ὅπως ἐκεῖναι κινούμεναι, καὶ σημαῖαι κυματίζουσαι καὶ κανδυλάπται σπεύδοντες καὶ νήματα βαμβακοπυρίτιδος ἀναπτόμενα ἵνα προετοιμάσωσι τὴν μεγάλην φωταγωγίαν. Ὅτε δὲ αὕτη ἔφθασεν εἰς τὸ ζενίθ, ὅτε αἱ τέσσαρες πλευραὶ τῆς πλατείας μετεβλήθησαν εἰς τοίχους μαγευμένων παλατίων, ἐφ' ὧν πανταχοῦ ἀνεγινώσκετο τὸ ἔνδοξον τοῦ Μιαούλη ὄνομα, ὅτε τὰ βεγγαλικὰ παρουσίαζον ἐκεῖ μὲν τὴν Δύσιν ἢ τὴν Ἀνατολήν, ἐκεῖ δὲ τὴν Ἰριδα ἢ τὸν Γαλαξίαν, ἐκεῖ τοὺς βασιλεῖς ἢ τοὺς θεοὺς τῶν ἀρχαίων καὶ κάτω ἐπὶ τῆς πλατείας ροδόχρους τὰς βασίλισσας καὶ τὰς θεὰς τῶν νεωτέρων, τότε ὑπὸ τοὺς γλυκεῖς καὶ ἐνθουσιώδεις τῆς μουσικῆς ἤχους καὶ τὰ ἠδέα ψιθυρίσματα καὶ τὰς κραυγὰς τοῦ θαυμασμοῦ... ἐσκέφθην ὅτι εἶνε ἄδικον ν' ἀπολαμβάνωσιν οἱ ἄλλοι, ἐγὼ δὲ νὰ γράφω καὶ ἐρρίφθην ἐντὸς τοῦ πλήθους ψιθυρίζων: Εἰς αὔριον τὰ λοιπά, καλέ μου φίλε.

Ἴμ.

* Ἐνταῦθα διακόπτεται ἡ διήγησις.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΔΑΝΙΗΛ ΟΥΕΒΣΤΕΡ

[Συνέχεια.]

«Προχωρήσατε λοιπόν, νέαι γενεαί, εἶπεν ὁ Οὐέβστερ καταλήγων τὸν λόγον, προχωρήσατε ὅπως πληρώσητε τὴν θέσιν τὴν ὑφ' ἡμῶν κατεχομένην καὶ ἀπολαύσητε τῶν εὐλογιῶν, ὡν καὶ ἡμεῖς ἀπολαμβάνομεν δι' ὀλίγα ἴσως ἔτη ἀκόμη. Ὡς εὖ παρέστητε εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην γῆν τῶν πατέρων ἡμῶν. Ὡς εὖ παρέστητε ὑπὸ τὸν ἀνέφελον τοῦτον οὐρανὸν καὶ ἐπὶ τῶν χλοερῶν ἀγρῶν τῆς Νέας Ἀγγλίας. Χαιρετίζομεν τὴν ἔλευσιν ὑμῶν εἰς τὴν μεγάλην κληρονομίαν. Προσέλθετε ὅπως συμμεθέξητε τῶν εὐλογιῶν καλῆς κυβερνήσεως καὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Προσέλθετε εἰς τοὺς θησαυροὺς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς παιδείας· εἰς τὰς ἀνεκτιμήτους ἡδονὰς τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν συγγενῶν, γεννητόρων καὶ τέκνων. Καὶ τέλος, προσέλθετε ἵνα συμμεθέξητε τῶν ἀναριθμήτων εὐλογιῶν τῆς ἐλευθέρας ὑπάρξεως, τῆς ἀθανάτου ἐλπίδος τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ φωτὸς τῆς αἰωνίου ἀληθείας.»

V

Τῷ 1825 ὅτε ἐπρόκειτο νὰ τεθῇ ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ ἐν Βῶνκερ Χίλλ μνημείου, ἅπαντες ὑπέδειξαν τὸν Οὐέβστερ ὡς τὸν ρήτορα τῆς ἡμέρας. Ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἑορτῇ, ἥτις ἦτο τὸ Ἰωβιλαῖον τῆς ἐν Βῶνκερ Χίλλ μάχης, ἐκ τοῦ αἵματος τῆς ὁποίας ἀνεβλάστησεν ἡ μεγάλη Δημοκρατία τῆς Ἀμερικῆς, παρίσταντό τινες τῶν σεβασμίων ἀνδρῶν τῶν λαβόντων ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς πρώτας σκηνὰς τοῦ πολεμικοῦ δράματος, καὶ πλείονες τῶν ἑκατὸν ἡρώων τῆς ἐν Βῶνκερ Χίλλ μάχης. Πρὸ πάντων μεγίστην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν ἡ παρουσία τοῦ ἀθανάτου Δαφαγέτ, ὅστις ἔσπευσεν ἐκ Γαλλίας ἵνα συμμετάσχῃ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἑορτῆς.

Πόσον εὐάρεστον ἦτο νὰ βλέπῃ τις τοὺς σεβασμίους ἐκείνους ἄνδρας τοὺς προκινδυνεύσαντας κατὰ τὸ 1775 νὰ συμμετέχωσι νῦν τῶν θριάμβων τοῦ Ἰωβιλαίου!

Ὁ ρήτωρ, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐξέφρασε τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ διὰ τὴν μεγίστην συροὴν τοῦ πλήθους καὶ περιέγραψε δι' ὀλίγων λέξεων τὴν χαρὰν καὶ εὐχαριστησιν, ἣν ἕκαστος ἠσθάνετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐξακολουθεῖ λέγων:

«Ἱστάμεθα ἐν μέσῳ τῶν τάφων τῶν πατέρων ἡμῶν, ἱστάμεθα ἐπὶ γῆς διακριθείσης ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ ἡρωισμῷ, καὶ κατακλυσθείσης ὑπὸ ποταμῶν αἵματος. Ὀπθεν καθῆκον ἡμῖν ἵνα ἀνεξιτήλως διατηρῶμεν ἐν τῇ μνήμῃ πᾶσαν ἀνάμνησιν τῶν σεβαστῶν καὶ ἐνδόξων ἡμῶν πατέρων, ὧν τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν σήμερον ἑορτάζομεν, τὴν τόλμην θαυμάζομεν, τὴν εὐσέβειαν λατρεύομεν· καὶ καυχώμεθα ὅτι καταγόμεθα ἐκ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἔθεσαν ἐνώπιον τοῦ κόσμου λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ ἱδρύειν πολιτικοὺς θεσμοὺς ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ ἠνωμένων ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπίνου ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνου γνώσεως. Ἡ ἱστορία τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν κινδύνων των ἀείποτε θὰ ἐνδιαφέρωσιν ἡμᾶς, τὰ τέκνα των. Ἡμεῖς καὶ αἱ μέλλουσαι γενεαί θ' ἀναμιμνησκώμεθα τῶν ἀκτῶν τῆς Πλυμούθης, ἐν ὅσῳ ὁ μέγας οὗτος ὠκεανὸς θὰ ἑξακολουθῇ περιβρέχων αὐτάς, οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ τῶν ἄλλων ἀποικιῶν τότε μόνον θὰ λησμονήσωσι τὸ μέρος, ἔνθα ἱδρύθη ἡ πρώτη ἀποικία, ὅταν παύσῃ ρέων ὁ πλησίον αὐτῶν μέγας ποταμός. Οὐδεὶς Ἀμερικανὸς οὔτε ἐν τῇ ζωηρότητι τῆς νεότητός του, οὔτε ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας, οὔτε ἐν τῷ γήρατι θὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὸ μέρος, ἔνθα τὸ ἔθνος ἐγεννήθη καὶ ὑπερήσπισεν ἑαυτό.»

Ὡραιοτάτη εἶνε ἐπίσης καὶ ἡ ἑξῆς ἀποστροφὴ πρὸς τοὺς ἐπιζῶντας μαχητάς.

«Σεβάσμιοι ἄνδρες! Ἀνήκετε εἰς τὴν παρελθοῦσαν γενεάν. Ὁ Θεὸς εὐηρεστήθη νὰ ἐπιμηκύνῃ τὸ νῆμα τοῦ βίου ὑμῶν ὅπως ἴδητε τὴν χαροποιάν, τὴν εὐρρόσυνον, τὴν ἔνδοξον ταύτην ἡμέραν! Ἱστασθε ἐκεῖ ἔνθα πρὸ 50 ἐτῶν ἀνδρείως ἠγωνίσθητε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Πόσον ἔνδοξος εἶνε ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας θάνατος.... Ἀληθῶς, ὁ αὐτὸς οὐρανὸς ὑπάρχει ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, ὁ ἴδιος ὠκεανὸς ρέει πρὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἀλλὰ πάντα τὰ ἄλλα πόσον ἠλλαξαν! Νῦν δὲν ἀκροᾶσθε πλέον τοῦ κρότου τῶν ἐχθρικῶν τηλεβόλων, δὲν βλέπετε πλέον τὰ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν πυκνὰ νέφη τῆς πυροπληθείσης Καρλουπόλεως ὑψούμενα μέχρις οὐρανοῦ, τὴν γῆν κεκαλυμμένην ἐκ τεθνεώτων καὶ ψυχορραγούντων, τὴν σφοδρὰν ἐπίθεσιν, τὴν σταθερὰν καὶ ἐπιτυχῆ ἀπώθησιν, καὶ τὴν πρόσκλησιν πρὸς ἔφοδον, οὐδὲ θὰ προτάξητε πλέον τὰ γυμνὰ ὑμῶν στήθη ἔναντι τῶν ἐχθρῶν, οὔτε θὰ ἴδητε πλέον τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου· πάντα ταῦτα εἴδετε διὰ τῶν ἰδίων ὑμῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἴδητε πλέον τοιαύτας σκηνὰς ἐν τῷ περιδόξῳ θεάτρῳ τοῦ θάρρους, τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ. Τὰ πάντα εἶνε εἰρήνη. Τὰ ὕψη τῆς ἐκεῖ μητροπόλεως, αἱ στέγαι καὶ οἱ πύργοι, οὓς ἐθεᾶσθε πεπληρωμένους ἐκ παιδῶν, γυναικῶν καὶ γερόντων ἀναμενόντων ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ, μετ' ἀνεκφράστου συγκινήσεως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης, πληροῦνται νῦν ὑπὸ τῶν εὐημερούντων κατοίκων, προσελθόντων ἐνταῦθα ὅπως εἴπωσιν ὑμῖν τὸ ὡς εὖ παρέστητε ἐν τῷ παγκοσμίῳ τούτῳ Ἰωβιλαίῳ. Τὰ πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου τούτου εὑρισκόμενα πλοῖα τὰ ἐναγκαλιζόμενα, οὔτως εἰπεῖν, αὐτούς, δὲν εὑρίσκονται ἐκεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην ὅπως διαταράξωσι τὴν ἡσυχίαν ὑμῶν, ἀλλ' ὅπως ὑπερασπισθῶσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης τὴν ἡμετέραν πατρίδα. Τὰ πάντα εἶνε εἰρήνη. Ὁ Θεὸς ἠξίωσεν ὑμᾶς ἵνα ἴδητε τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος πρὶν ἀναπαυθῆτε ἐν τῷ τάφῳ, ἠδόκησεν ὅπως ἴδητε καὶ λάβητε τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν πατριωτικῶν ὑμῶν κόπων, καὶ ἐπέτρεψεν ἡμῖν τοῖς τέκνοις καὶ συμπολίταις νὰ σᾶς συναντήσωμεν ἐνταῦθα, καὶ ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὴν αἰώνιον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην.

«Ἀλλ' οἴμοι! Δὲν εἶσθε ἅπαντες παρόντες! Ὁ χρόνος καὶ ἡ σπάθη ἠραίωσε τὰς φάλαγγας ὑμῶν.... Ὦ Πρέσκωτ, Πώτναμ, Στάρκ, Βρούκ, Ρῆδ, Πόμεροϋ καὶ Βρίγδ, οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ματαίως ἀναζητοῦσιν ὑμᾶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀποδεκατισθέντος τούτου τάγματος τῶν ἀτρομήτων ἡρώων. Ἤδη κοιμᾶσθε μετὰ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ζῆτε μόνον ἐν τῇ εὐγνώμονι ἀναμνήσει τῆς πατρίδος καὶ ἐν τῷ λαμπρῷ παραδείγματι. Ἀλλὰ δὲν δικαιούμεθα νὰ θρηνῶμεν πολὺ διὰ τὸν θάνατον ὑμῶν· τοιαύτη εἶνε ἡ κοινὴ τύχη τῶν ἀνθρώπων! Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐζήσατε ἵνα ἴδητε τὰ εὐγενῆ καὶ ἐπιτυχῆ ἀποτελέσματα τοῦ ὑμετέρου ἔργου. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐζήσατε ὅπως ἴδητε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος ὑμῶν καὶ θέσητε τὴν σπάθην ἐντὸς τοῦ κολεοῦ της. Ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἐλευθερίας, εἴδετε τὸ φῶς τῆς εἰρήνης ἐγειρόμενον ὡς

Another morn
Risen on mid - norn·

τὸ δὲ στερέωμα, ἐφ' οὗ διὰ τελευταίαν φορὰν προσηλώσατε τοὺς ὀφθαλμούς, ἦτο ἀνέφελον.

«Ἀλλὰ φεῦ! ὁ πρῶτος ἐκεῖνος μέγας μάρτυς τῆς ἐλευθερίας, τὸ πρώωρον θῦμα τῆς λίαν ἀφωσιωμένης αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολιτικῶν ἡμῶν συμβουλίων καὶ ὁ μέλλων ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων ἡμῶν, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο ὠδήγησεν ἐνταῦθα ἢ τὸ ἄσβεστον πῦρ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πνεύματος, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου τούτου πεδίου, πρὶν ἴδῃ τὸν ἀστέρα τῆς πατρίδος του ὑψούμενον, ἔχυσε τὸ αἷμά του πρὶν μάθῃ, ἐὰν θὰ ποτίσῃ γῆν ἐλευθέραν ἢ δούλην!... Αἱ συγκινήσεις μου εἰσὶ τοσοῦτον ἰσχυραί, ὥστε ἀδυνατῶ νὰ προφέρω τὸ ὄνομά του!... Τὸ ἔργον ἡμῶν τοῦτο δύναται ν' ἀπολεσθῇ, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν σου θὰ διαρκέσῃ! Τὸ μνημεῖον τοῦτο δύναται νὰ βυθισθῇ ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἡ μνήμη σου οὐδέποτε θὰ ἐκλείψῃ!... Ἐν ὅσῳ θὰ ὑπάρχῃ ἔστω καὶ μία καρδία πάλλουσα ἐκ πατριωτισμοῦ καὶ ἐλευθερίας, ἡ καρδία ἐκείνη θὰ ἀπαιτῇ συγγένειαν μετὰ τοῦ πνεύματός σου.

«Ἀπόμαχοι! Τὰ λείψανα γιγαντιαίας πάλης διεξαχθείσης καλῶς καὶ ἐπιτυχῶς ἐπὶ τῶν πεδίων τοῦ Ἄρεως! Μεθ' ὑμῶν φέρετε τὰ παράσημα τῆς τιμῆς ἐκ τοῦ Τρέντων, Μόνμουθ καὶ Γόρκτακουν, Κάμδεν, Βέννιγκτων καὶ Σαρατώγας. Ἀπόμαχοι ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος, ὅταν εἰς

τὰς νεαρὰς ὑμῶν ἡμέρας ἐρριψοκινδυνεύσατε τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, οὐδέποτε ἠλπίσατε νὰ ἴδητε τοιαύτην περιφανῆ καὶ ἔνδοξον ἡμέραν! Ἐν ἡλικίᾳ, εἰς ἣν ἴσως οὐδέποτε λογικῶς ἠλπίσατε ὅτι θὰ φθάσητε· ἐν ἐποχῇ ἐθνικῆς εὐημερίας, ἣν ὁ ὀφθαλμὸς οὐδέποτε προεῖδεν, παρίστασθε ἐνταῦθα ὅπως σφίγξητε τὴν χεῖρα τῶν ἀρχαίων ὑμῶν συστρατιωτῶν καὶ δεχθῆτε τὰς ἐκφράσεις τῆς παγκοσμίου εὐγνωμοσύνης. Ἀλλὰ τὸ συγκεκινημένον ὑμῶν πρόσωπον καὶ ἡ πάλλουσα καρδία μοι λέγει ὅτι ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη ὑμῶν χαρὰ δὲν εἶνε ἀμιγὴς λύπης... Παρατηρῶ ὅτι πλῆθος διαμαχομένων αἰσθημάτων διαταράττει τὸ στῆθος ὑμῶν. Ἡ σκηνὴ εἶνε λίαν συγκινητικὴ καὶ παύομαι... Εἴθε ὁ Οὐράνιος Πατὴρ εἴη τὸ στήριγμα τοῦ γήρατος ὑμῶν καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς. Ἀφ' οὗ δὲ δώσητε τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εἰς τοὺς ὑμετέρους συναδέλφους καὶ σφίγξητε τὴν χεῖρα τῶν φίλων, ρίψατε ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς ὡραίας ταύτης χώρας τῆς ὑπὸ τῆς νεαρᾶς ὑμῶν ἀνδρείας ὑπερασπισθείσης καὶ παρατηρήσατε τὴν εὐδαιμονίαν, μεθ' ἧς εἶνε πεπληρωμένη. Ναί! Παρατηρήσατε ὁποῖον περίδοξον ὄνομα ἡ πατρὶς ὑμῶν ἐκτήσατο διὰ τῶν ἀγώνων ὑμῶν καὶ ὁποῖον ἔπαινον προσέθεσεν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τότε ἀγγαλιάσατε εἰς τὴν αἴγλην τὴν περικαλύπτουσαν τὰς τελευταίας ὑμῶν ἡμέρας καὶ διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ εὐγνωμοσύνην, ἃς τρέφουσι δι' ὑμᾶς οὐ μόνον τὰ ἡνωμένα κράτη, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος!»

Ὡραιοτάτη ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς ἀποστροφὴ πρὸς τὸν Λαφαγέτ.

«Κύριε, συνηθροίσθημεν ἐνταῦθα ὅπως πανηγυρίσωμεν τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐτέθησαν αἱ πρῶται βάσεις τῆς ἐλευθερίας, καὶ τιμήσωμεν τοὺς τεθνεῶτας, ἡ δὲ παρουσία ὑμῶν παρέχει ἡμῖν μεγίστην χαράν. Εὐτυχέστατε, εὐτυχέστατε ἄνερ! Τὸ ὄνομα ὑμῶν εἶνε συνδεδεμένον μετ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων καὶ μετὰ δύο γενεῶν. Ὁ Θεὸς ηὐδόκησε νὰ φέρητε ἐκ τοῦ Νέου εἰς τὸν Παλαιὸν Κόσμον τὸν ἠλεκτρικὸν σπινθῆρα τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἡμεῖς, οἵτινες ἱστάμεθα ἐνταῦθα, ὅπως ἐκπληρώσωμεν πατριωτικὸν καθῆκον, πρὸ πολλοῦ παρηγγέλθημεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα διαφυλάττωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὸ ὄνομα καὶ τὰς ὑμετέρας ἀρετάς. Εἶνε λίαν εὐχάριστον καὶ παρήγορον ὅτι διεπλεύσατε τὰ ἀχανῆ πελάγη, ὅπως παρευρεθῆτε ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ. Νῦν, βλέπετε τὸ πεδίον, οὗτινος ἡ φήμη καὶ ἡ δόξα ἔφθασαν ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τῆς Γαλλίας καὶ ἔκαμεν αὐτὴν νὰ πάλλῃ ἐκ χαρᾶς. Βλέπετε τὸ μέρος, ὅπερ διὰ τῆς λεοντοθύμου αὐτοῦ ἀνδρείας ὑπερησπίσθη ὁ Πρέσκωτ, καὶ ἐφ' οὗ ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ μνημείου ἐτέθη. Βλέπετε τὸ μέρος, ἔνθα ὁ Οὐῶρεν ἔπεσε πρῶτος μάρτυς τῆς ἐλευθερίας καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Μάκκληρος, Μοῦαρ, Πάρκερ, καὶ ἄλλοι. Οἱ ἐπιζήσαντες τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὧν τὸ νῆμα τῆς ζωῆς ἐμηκύνθη μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, ἤδη εὑρίσκονται πέριξ ὑμῶν. Τινὰς τούτων ἐγνωρίσατε εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ πολέμου. Ἰδού, οὗτοι ἐκτείνουσι τοὺς ἀσθενεῖς αὐτῶν βραχίονας, ἵνα ἐναγκαλισθῶσιν ὑμᾶς. Ἰδού, ὑψώνουσι τὴν τρέμουσαν αὐτῶν φωνήν, ὅπως ἐπικαλεσθῶσι τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῶν!

«Κύριε, παρέστητε ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ τῇ πρὸς κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ μνημείου γενομένῃ. Ἠκούσατε ἐμὲ διὰ τῆς ἀσθενοῦς μου φωνῆς ἐξυμνοῦντα τὰ ὀνόματα τῶν μεταστάντων πατριωτῶν. Μνημεῖα καὶ ἔπαινος ἀνήκουσι τοῖς τεθνεῶσι. Προσφέρομεν ταῦτα σήμερον εἰς τὸν Οὐῶρεν καὶ εἰς τοὺς συστρατιώτας του. Ἄλλοτε ἐπηνέθησαν καὶ ἐκεῖνοι, μεθ' ὧν συνεπολεμήσατε, ὁ Οὐάσιγκτων, Γρήν, Γέϊτ, Σώλλιβων καὶ Λίγκων. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπιδαψιλεύσωμεν τὰς ὑψίστας καὶ τελευταίας τιμὰς ἄλλῳ τινὶ πλέον. Sevus calem redeas. Σπουδαῖαι ὑπῆρξαν αἱ ὑπηρεσίαι ὑμῶν πρὸς τὴν Ἀμερικήν. Ἀλλ' εἴθε, ὦ! εἴθε, νὰ εἶνε μακρὰν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ ψυχρὰ πλὰξ τοῦ τάφου θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα ὑμῶν ἢ ἡ γλῶσσα θὰ προφέρῃ τὸν ἐπικήδειον ὑμῶν λόγον.»

VI

Ἀποπερατωθέντος τοῦ ἐν Βῶνκερ Χίλλ μνημείου πρὸς τιμὴν τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως Οὐῶρεν, ὁ Οὐέβστερ προσκληθεὶς καὶ πάλιν, ἀπήγγειλε τὸν ἀποκαλυπτήριον λόγον, τὴν 17 Ἰουνίου 1842, ἀφ' οὗ πρῶτον περιέγραψε λίαν εὐγλώττως τὸ μεγαλεῖον τοῦ σκοποῦ τῆς ἱδρύσεως τοῦ μνημείου ἐξακολουθεῖ:

«Τὸ ἐν Βῶνκερ Χίλλ μνημεῖον ἀπεπερατώθη. Ἐνταῦθα ἵσταται. Καίπερ δὲ ὑψηλόν, ἀρκετὰ ὑψηλὸν ἕνεκα τῆς φυσικῆς θέσεως, ἧς ἵσταται, εἶνε ὅμως πολὺ ὑψηλότερον ἕνεκα τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Ὑψοῦται ἄνωθεν τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἵσταται ὡς ἀνάμνησις τῆς παρελθούσης γενεᾶς, ὡς σύμβουλος τῆς παρούσης καὶ τῶν μελλουσῶν. Ἤδη ἐποιησάμην λόγον περὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Ἐὰν ἐπρόκειτο ἁπλῶς περὶ ἔργου τέχνης ὁ γρανίτης, ἐξ οὗ ᾠκοδομήθη, θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ κεῖται εἰς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ ἀγκάλην. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἔχει σκοπόν, καὶ ὁ σκοπὸς οὗτος περιβάλλει αὐτὸ διὰ μεγίστης σπουδαιότητος· περιβάλλει αὐτὸ δι' ἀξιοπρεπείας καὶ ἠθικοῦ μεγαλείου. Ὁ τοῖς πᾶσι γνωστὸς σκοπὸς προτρέπει πάντας ἡμᾶς νὰ παρατηρῶμεν αὐτὸ μὲ αἰσθήματα θαυμασμοῦ. Ἰδοὺ ὁ ῥήτωρ τῆς ἡμέρας. Οὔτε ἐκ τῶν χειλέων μου οὔτε ἐκ τῶν χειλέων ἄλλου δύνανται νὰ ἐξέλθωσι χείμαρροι τοιαύτης εὐγλωττίας συγκινοῦντες καὶ θέλγοντες τὰ πέριξ ἐμοῦ μεγάλα πλήθη. Ὁ ἰσχυρὸς ῥήτωρ ἵσταται ἀκίνητος πρὸ ἡμῶν. Εἶνε ἁπλοῦν μνημεῖον, οὐδεμίαν ἐπιγραφὴν φέρον. Οὐδεὶς δὲ τόνος μουσικῆς ἐξέρχεται ἐκ τῆς κορυφῆς του κατὰ τὴν πρωίαν, ἀλλ' ἀνατέλλοντος καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου, ἐν τῇ λάμψει τῆς μεσημβρίας, καὶ ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς φῶς τῆς σελήνης, ὁμιλεῖ, παρατηρεῖ καὶ ἐνεργεῖ, διεγεῖρον τὸν διάπυρον ἐνθουσιασμὸν καὶ πατριωτισμὸν ἑκάστου Ἀμερικανοῦ. Ἡ σιωπηλὴ ἀλλὰ σεβάσμιος ἔκφρασις καὶ τὸ βαθὺ αὐτοῦ πάθος ὑπομιμνήσκει ἡμῖν τὰς ἡρωικὰς καὶ ἀθανάτους πράξεις τῆς 17 Ἰουνίου 1775, ὧν ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θὰ διαρκέσῃ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος. Σήμερον λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς. Τὸ ἀκροατήριον αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπαρτισθήσεται ἐκ τῶν μελλουσῶν γενεῶν, αἵτινες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν θὰ συναθροίζωνται πέριξ αὐτοῦ. Θὰ ὁμιλῇ πάντοτε περὶ πατριωτισμοῦ καὶ ἀνδρείας, περὶ πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, περὶ ἠθικῆς βελτιώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ περὶ τῆς ἀθανάτου μνήμης τῶν μεθ' ἡρωικῆς ἀφοσιώσεως θυσιασάντων τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος των.

«Ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ πλεῖστα τοιούτου εἴδους μνημεῖα ὑπάρχουσιν, ὧν ὁ σκοπὸς ἀπώλετο ἐν τῷ σκότει τῶν αἰώνων· νῦν δὲ ἐπιδεικνύουσι μόνον τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιδεξιότητα τῶν οἰκοδομησάντων αὐτά.

«Ἡ γιγαντιαία πυραμὶς ἡμιτεθαμμένη ἐν τῇ ἄμμῳ τῆς Ἀφρικῆς οὐδὲν ἄλλο ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τῶν μεταγενεστέρων ἢ τὴν ἰσχὺν τῶν βασιλέων καὶ τὴν δουλείαν τῶν λαῶν. Ἐὰν ὑπῆρχεν ἄλλος σκοπὸς τοῦ μαυσωλείου ἐκείνου, ἀπώλετο ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως. Ἐὰν ἐρωτήσωμεν αὐτήν, τίς ὁ ἠθικὸς αὐτῆς λόγος, ἡ ἱστορία της, τὰ αἰσθήματά της, ἡ διδασκαλία της πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ τέλος τίς ὁ σκοπός της, δι' ὃν ᾠκοδομήθη, θὰ μείνῃ σιωπηλή, σιωπηλὴ ὡς τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων, τὰ κείμενα παρὰ τὴν βάσιν της ἢ ἐντὸς τῶν κατακομβῶν τῶν περικυκλουσῶν αὐτήν. Ἄνευ λοιπὸν ἠθικοῦ σκοποῦ γνωστοῦ τῷ ἀνθρώπῳ, καίτοι τὸ ὕψος αὐτῆς ἀσπαίζεται τὸ στερέωμα, οὐδὲν ἄλλο διεγείρει ἢ αἰσθήματα δυνάμεως καὶ δουλείας. Ἀλλ' ἐὰν ὁ πολιτισμὸς τῆς παρούσης φυλῆς τῶν ἀνθρώπων ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν ἑδραίων βάσεων τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἀληθοῦς γνώσεως τῆς φύσεως, τῶν μεγάλων ἀνακαλύψεων καὶ τῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν εἶνε προωρισμένον νὰ καταστραφῇ πρὸ τῆς τελείας ἀποπερατώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ σκοπὸς τοῦ μνημείου τούτου θὰ εἶνε γνωστὸς μέχρις ὅτου ἡ τελευταία ὥρα σημάνῃ. Ἐν περιπτώσει δ' ὅμως, καθ' ἣν ὁ πολιτισμὸς ἀνατραπῇ καὶ αἱ ἀλήθειαι τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας κατακλυσθῶσιν ὑπὸ τῶν κυμάτων τοῦ βαρβαρισμοῦ, ἡ μνήμη τοῦ Βῶνκερ Χίλλ καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως θ' ἀποτελῶσι μέρος τῶν γνώσεων, ἃς θὰ κατέχῃ καὶ ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος ὁ ἐκ τῶν ναμάτων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας ποτισθείς».

Εἶτα λόγον ποιούμενος περὶ τῶν νέων ἀποίκων λέγει:

«Πᾶν τὸ ὑπὸ τῆς Γαλλίας μόλις κατορθωθὲν διὰ ποταμῶν αἵματος, ἀφθόνου χρήματος καὶ ἐγκλημάτων, οἱ Ἄγγλοι ἀποικοι ἀπέκτησαν ἁπλῶς δι' ἀλλαγῆς τόπου φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν. Ἐρρέθη, καὶ μάλιστα ὑπὸ σπουδαίων ἀνδρῶν, ὅτι ἐπέτυχον εἰς τὸ ἔργον των, διότι οὐδὲν ἐκ τοῦ παρελθόντος προσέλαβον. Τοῦτο ἀληθεύει ὡς πρὸς τοὺς πολιτικοὺς θεσμοὺς καὶ οὐδὲν περισσότερον. Ἔφερον ὅμως μεθ' ἑαυτῶν μέγα μέρος τοῦ ὅλου πλούτου τοῦ παρελθόντος ἐκ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, ἐκ τῆς ἠθικῆς θρησκείας καὶ φιλολογίας. Ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὰ Ἱερὰ δράματα. Οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι αἱ περὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας ἰδέαι αὐτῶν ὀφείλονται κυρίως εἰς τὴν συνεχῆ ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ τούτου Βιβλίου. Ἡ Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη εἶνε βιβλίον πίστεως καὶ διδασκαλίας, βιβλίον ἠθικῆς καὶ θρησκείας, εἶνε ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' εἶνε ἐπίσης βιβλίον διδάσκον τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ εὐθύνην, τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἰσότητα αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Τέλος, ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὸν Βάκωνα, τὸν Λόκ, τὸν Σακεσπῆρον καὶ τὸν Μίλτωνα. Ὁ δὲ πρώτιστος σκοπὸς τῶν νέων ἀποίκων ἦν νὰ σχηματίσωσι νέα πολιτικὰ συνθήματα, τοιαῦτα, οἷα ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὁ ἐκπεπολιτισμένος ἄνθρωπος, ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ κοινωνία.»

Ἀκολούθως ὁ Οὐέβστερ περιγράφει τὰς ὠφελείας, ἃς ἡ Ἀμερικὴ παρέσχε τῷ κόσμῳ οὐ μόνον διὰ τοῦ ἐμπορίου, βιομηχανίας καὶ προϊόντων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν πολιτικῶν αὐτῆς θεσμῶν· καταστρέφει δὲ τὸν λόγον διὰ τοῦ ὡραιοτάτου τούτου ἐπιλόγου:

Ἡ Ἀμερικὴ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ μάζα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, — ἡ τάξις ἐκείνη ἡ καλουμένη ἐν Εὐρώπῃ ἐργατικὴ ἢ κατωτέρα τάξις, — διὰ τῆς παιδείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δύναται ν' ἀναπτυχθῇ καὶ ἀνυψωθῇ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἐλεύθερος νὰ συμμετέχῃ τῶν μεγάλων δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑψίστων καθηκόντων τῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἡ ἐργατικὴ αὕτη τάξις προσήνεγκε τῷ κόσμῳ τὸν ἀθάνατον Οὐασιγκτῶνα· «Τὸν πρῶτον ἐν πολέμῳ, πρῶτον ἐν εἰρήνῃ καὶ πρῶτον ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν συμπολιτῶν του!» Ὁ Οὐάσιγκτων εἶνε ἡμέτερος! Καὶ ἡ μὲν ἀγάπη, ἣν ὁ λαὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τρέφει πρὸς αὐτόν, ἀποδεικνύει αὐτὸν ἄξιον τοιούτου συμπολίτου, ὁ δὲ σεβασμός, ὃν χαίρει ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, περιποιεῖ τὴν ὑψίστην τιμὴν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα. Φρονῶ δέ, ὅτι ἐὰν ἤθελον ἐρωτήσῃ τὴν πεφωτισμένην Εὐρώπην καὶ ὁλόκληρον τὸν κόσμον τίς χαρακτὴρ ὑπάρχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀγνότερος, ἀξιοσεβαστότερος καὶ περιφανέστερος, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι σχεδὸν ἅπαντες ὁμοφώνως θ' ἀνέκραζον: ὁ Οὐάσιγκτων!

«Τὸ πρὸ ἡμῶν εὐρύ, στερρὸν καὶ ἀκλόνητον μνημεῖον δὲν εἶνε ἀκατάλληλον ἔμβλημα τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Αἱ δημόσιαι αὐτοῦ ἀρεταί, καὶ αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ ἦσαν τόσον σταθεραὶ ὅσον ἡ γῆ, ἐφ' ἧς ἵστανται· οἱ δὲ προσωπικοὶ αὐτοῦ σκοποὶ τόσον καθαροὶ ὡς ὁ ἀνέφελος οὐρανός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή του κρύπτεται. Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ, ἂν καὶ ἡ παραβολὴ αὕτη ἴσως εἶνε ὡραία, ὅμως φρονῶ ὅτι εἶνε λίαν ἀκατάλληλος. Τὸ κολοσσιαῖον μεγαλεῖον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τοῦ Οὐασιγκτῶνος ὑψούμενον ὑπεράνω τῆς στήλης τῆς ὑφ' ἡμῶν ἱδρυθείσης εἶνε καταφανὲς πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἐν ᾧ ἡ στήλη αὕτη εἶνε ὁρατὴ ὑπὸ τῶν κατοίκων μιᾶς μόνης πόλεως ἢ ἑνὸς μόνου Κράτους.

«Ὁ Οὐάσιγκτων ἐγεννήθη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐκ γονέων γεννηθέντων ἐνταῦθα. Ἀνετράφη κατὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς του καὶ ἐδιδάχθη τὰς ἁπλᾶς μέν, ἀλλ' ὑγιεῖς προκαταρκτικὰς ἐκείνας γνώσεις τὰς ὑπὸ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν καθιδρυμάτων παρεχομένας τότε εἰς τοὺς παῖδας τοῦ λαοῦ. Οὐδέποτε εἶδε τὸν παλαιὸν κόσμον, ἀλλ' ἔζησεν ἐκ νηπιότητος μέχρι τοῦ θανάτου του μεταξὺ τοῦ προεκτεινομένου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ λίαν ἀνθοῦντος, ἡμῶν πολιτισμοῦ· συμμετέσχε τῶν μεγάλων θυσιῶν τῆς μελλούσης ἡμῶν εὐδαιμονίας, τῆς μακρᾶς πάλης πρὸς τὴν ἀγρίαν φύσιν καὶ τὸν ἀπολίτευτον ἄνθρωπον, τῆς ἀγωνίας διὰ τὴν δόξαν ἡμῶν, τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πολέμου, τῆς μεγάλης νίκης, τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἑνώσεως καὶ τοῦ Συντάγματος. Ὅθεν εἶνε ἡμέτερος, κατὰ πάντα ἡμέτερος. Ὁ Οὐάσιγκτων εἶνε ἡμέτερος! Ὁ περίδοξος αὐτοῦ βίος ἦν ὁ βίος Ἀμερικανοῦ πολίτου! Ἀπαιτῶ αὐτὸν Ἀμερικανόν. Εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους, εἰς πᾶσαν σκοτεινὴν ὥραν τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ἐν μέσῳ τῶν ἐπιπλήξεων τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ὑποψιῶν τῶν φίλων, στρέφω τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἔξοχον ἐκεῖνο ὄνομα καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀρύομαι θάρρος καὶ παραμυθίαν. Εἰς δὲ τὸν ἀρνούμενον ἢ ἀμφιβάλλοντα ὅτι ἡ μεγάλη ἡμῶν ἐλευθερία δύναται νὰ συνυπάρξῃ μετὰ τοῦ νόμου, τῆς τάξεως, τῆς ἀσφαλείας τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ τῆς εὐδαιμονίας, εἰς τὸν ἀρνούμενον ὅτι τὸ κυβερνητικὸν ἡμῶν σύστημα δύναται ν' ἀνυψώσῃ τὴν ψυχὴν εἰς ἀληθῆ δόξαν, εἰς τὸν ἀρνούμενον ὅτι συνεισφέραμέν τι εἰς τὸ σύνολον τῶν μεγάλων παραδειγμάτων καὶ μεγάλων μαθημάτων τοῦ κόσμου, ἀπαντῶ δακτυλοδεικτῶν τὸν Οὐασιγκτῶνα!

Καὶ νῦν, φίλοι καὶ συμπολῖται, εἶνε καιρὸς νὰ παύσω. Ἤδη ἐνετρυφήσαμεν ἐν τῇ ἀναμνήσει τοῦ παρελθόντος, ἐν τῇ εὐημερίᾳ καὶ ταῖς ἡδοναῖς τοῦ παρόντος, καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις ἐλπίσι τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' ἂς μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ἔχομεν καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις νὰ ἐκπληρώσωμεν, ἀναλόγως τῶν εὐλογιῶν, ὧν νῦν ἀπολαμβάνομεν. Ἂς μὴ λησμονήσωμεν τὴν παρακαταθήκην, τὴν ἱερὰν καὶ μεγάλην παρακαταθήκην, ἣν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκληρονομήσαμεν. Ἂς συναισθανθῶμεν τὴν προσωπικὴν εὐθύνην, ἣν ἔχομεν πρὸς διατήρησιν τῶν ἀρχῶν τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, καὶ ἂς ἀναμιμνησκώμεθα ὅτι μόνον ἡ θρησκεία, ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ παιδεία δύνανται ν' ἀποκαταστήσωσι τοὺς ἀνθρώπους σεβαστοὺς καὶ εὐδαίμονας ὑπὸ οἱονδήποτε κυβερνητικὸν σύστημα. Ἂς ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὴν μεγίστην ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι αἱ κοινότητες εὐθύνονται ὡς τὰ ἄτομα· ὅτι οὐδεμία κυβέρνησις εἶνε ἀξιοσέβαστος, ἄδικος οὖσα, καὶ ὅτι ἄνευ ἀκηλιδώτου καὶ αὐστηρᾶς δημοσίας τιμιότητος καὶ ἄνευ δημοσίων ἀρχῶν πίστεως οὐδὲν κυβερνητικὸν σύστημα, οὐδεὶς μηχανισμὸς νόμων δύναται ν' ἀποκαταστήσῃ σεβαστὴν τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ἂς προσπαθήσωμεν ν' ἀνυψώσωμεν καὶ βελτιώσωμεν τὸ ἠθικὸν αἴσθημα, καὶ τότε μόνον τὸ μέλλον ἡμῶν ἔσεται λαμπρὸν καὶ ἔξοχον. Καὶ ὅταν ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν παραδοθῶμεν εἰς τὴν κατοικίαν τὴν προσδιορισθεῖσαν διὰ πάντας τοὺς ζῶντας, εἴθε ὁ ἔρως τῆς πατρίδος καὶ ἡ ὑπερηφανία αὐτῆς νὰ φλέγωσι μετὰ πλείονος θερμότητος τὰ στήθη ἐκείνων, οἵτινες θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα ἡμῶν, καὶ εἰς ὧν τὰς φλέβας θὰ κυκλοφορῇ τὸ αἷμα ἡμῶν. Καὶ τότε, ὅταν σεβάσμιοι γέροντες θὰ στηρίζωνται ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ μνημείου τούτου, καὶ πλήθη ζωηρῶν νέων θὰ συναθροίζωνται πέριξ αὐτοῦ καὶ ὁ εἷς θὰ ὁμιλῇ πρὸς τὸν ἄλλον περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἱδρύσεώς του καὶ περὶ τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων συμβάντων, μεθ' ὧν εἶνε συνδεδεμένον, θὰ ἐγείρηται ἐξ ἑκάστης νεαρᾶς καρδίας μία φωνή, ἡ φωνή: *Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, διότι καὶ ἐγώ εἰμι Ἀμερικανός*».

(Ἕπεται).

Γ. Δ. Κ.

5 ΜΑΪΟΥ 1789

Ἡ πρώτη τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως σελίς.

Τίς νὰ προείπῃ ἠδύνατο εἰς τοὺς συμμάχους ἡγεμόνας τοῦ 1815, εἰσβάλλοντας εἰς Γαλλίαν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἀστέρος τοῦ μεγάλου τοῦ αἰῶνος ἡμῶν στρατηλάτου, ρυθμίζοντας τὰ εὐρωπαϊκὰ πράγματα ἐν Βιέννῃ καὶ Παρισίοις, ἱδρύοντας τὴν ἱερὰν συμμαχίαν καὶ ἐμπεδοῦντας, ὡς ἐνόμιζον τὰς ἀρχὰς τοῦ θείου δικαίου, ὅτι μετὰ δεκάδας τινὰς ἐτῶν ἤθελεν ἑορτασθῇ οὕτω μεγαλοπρεπῶς ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἣν μάτην ἐπειράθησαν βρέφος μὲν νὰ συμπνίξωσιν, ἀνδρωθεῖσαν, δὲ νὰ περιστείλωσιν, ὡς νῦν οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, τὸν θρίαμβον αὐτῆς πανηγυρίζουσαν νὰ παρακωλύσωσιν; Ἐν τούτοις οὐδόλως τὸ τοιοῦτον παρεδόξον. Αἱ ἰδέαι ἄϋλοι μὲν οὖσαι διαφεύγουσι τὰ δεσμά, ἄφθαρτοι δὲ τὸν θάνατον, καὶ πανίσχυροι, ὅταν ἐπὶ τοῦ δικαίου στηρίζονται, πᾶν κώλυμα ἀνατρέ-

πουσαι τὰ πάντα τέλος ἑαυταῖς καθυποβάλλουσι. Καὶ ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, τῆς ὑψίστης περὶ ἐλευθερίας ἰδέας τὸ ἀπαύγασμα καὶ ἡ ἐνσάρκωσις, τὸ μὲν μεσαιωνικὸν οἰκοδόμημα τοῦ σκότους κατέρριψε, τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῆς συνέτριψε· καμφθεῖσα ὅμως ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἰδίων αὐτῆς ὑπερβολῶν ἐλιποψύχησεν ἐπὶ στιγμὴν· ἀλλὰ πάλιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἀνέστη καὶ κοσμιώτερον συγκροτηθεῖσα, ἐν μὲν τῇ πατρίδι αὐτῆς Γαλλίᾳ, ταῖς νεωτέραις ταύταις τοῦ πολιτισμοῦ Ἀθήναις, ἀναθάλλει πλήρης καὶ ἀκμαία, ἐπὶ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν τὴν ζείδωρον αὐτῆς ἐκεῖθεν ἐκπέμπει πνοήν. Ἐλπὶς τῶν λαῶν, τῶν δικαίων τοῦ ἀνθρώπου ἄγκυρα, τῆς τυραννίας ὁ τρόμος, ἀεὶ πρὸς τὰ πρόσω χωρεῖ ἀπαύστως κραταιουμένη. Τὸ παραδοξότατον δὲ ὅτι εἰς τὴν τοιαύτην αὐτῆς ἀνάστασιν οὐ σμικρὸν ἀκουσίως συνετέλεσαν δύο τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῆς ἀντιπάλων. Ναπολέων ὁ Γ' καὶ Γουλιέλμος τῆς Πρωσσίας, ἡγεμόνες δεσποτικώτατοι, ἀνοήτως κατ' ἀλλήλων ξιφουλκήσαντες, μετ' ἐκπλήξεως ἀποτέλεσμα τῆς συγκρούσεως αὐτῶν εἶδον, τὴν ἀνέγερσιν αὐτῆς. Τρέμων ὁ τελευταῖος ἀπέθανεν ἐκ φόβου μὴ τὸ τεχνητὸν αὐτοῦ οἰκοδόμημα καταρρεύσῃ. Μεγαλοφυέστερος ὁ ἀτυχὴς υἱὸς αὐτοῦ Φρειδερῖκος, τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Βασιλικῇ χειρὶ πειρᾶται ν' ἀποξέσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ γερμανικοῦ οἰκοδομήματος ἐπικαθημένην δεσποτικὴν ἀσβόλην, τὰ μάλιστα περιδεῶς ἔχων, καὶ δικαίως, πρὸς τὴν ὁρμὴν τῶν λαῶν, ὁσάκις οὗτοι θραύοντες τὰ δεσμὰ αὐτῶν μόνοι ἐπιλαμβάνονται τῆς διορθώσεως τῶν πολιτικῶν αὐτῶν πραγμάτων.

Ἐν τούτοις δυναστικὰ συμφέροντα, κομματικαὶ φιλοδοξίαι, ἐσφαλμέναι δοξασίαι, δίψα ἔτι παρανόμου κέρδους, δὲν παύουσι καθ' ἑκάστην πυκνοῦσαι τὰς φάλαγγας τῶν πολεμίων τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν. Εὐτυχῶς ὁ ἀγὼν νέαν προσδίδει αὐταῖς αἴγλην, νέαν δύναμιν. Ἐν Γαλλίᾳ ἤδη ἡ τελευταία ἴσως πρὸς ἀνάστασιν τῶν μοναρχικῶν ἰδεῶν ἀπόπειρα τῶν ὀπισθοδρομικῶν, ὄπισθεν κενοδόξου στρατηγοῦ ὀχυρωθέντων, ἐκπνέει ἤδη, παρὰ μικρὸν εἰς τὸ γελοῖον ἐκπεσοῦσα.

Θυγάτηρ τῆς μεγάλης τοῦ 89 Ἐπαναστάσεως ἡ νῦν Γαλλικὴ Δημοκρατία, ἵδρυμα ἀνδρὸς μεγαλοφυοῦς, εἰς ὃν καὶ ἡ πατρὶς ἡμῶν οὐ σμικρὰ ὀφείλει, ὄντως ἀνέπλασε τὴν Γαλλίαν τοῦ 1870. Πολεμικός, βιομηχανικός, γεωργικός, ἐμπορικὸς κολοσσὸς ἡ Γαλλία νῦν· ὁδηγὸς δ' ἐν τοῖς γράμμασι, τῇ καλλιτεχνίᾳ, τῇ ἐπιστήμῃ, προσκαλεῖ τὸν κόσμον σύμπαντα νὰ θαυμάσῃ τὴν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ πρόοδον, τὰ εὐάρεστα τῆς ἀπὸ τῆς προσωπικῆς ἐξουσίας ἀπαλλαγῆς ἀποτελέσματα, τῆς φιλοπατρίας τὸ ἔργον.

Ἑκατὸν παρῆλθον ἔτη ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκείνων μεγάλων γεγονότων, ἅτινα προεσήμαναν τὴν ἵδρυσιν τῆς νῦν κρατούσης ἐν τῇ κοινωνίᾳ τάξεως. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις πρὸ τοῦ 1789 πράγματι ἀρξαμένη καὶ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, τῇ φιλολογίᾳ, τῷ θεάτρῳ τὸ πρῶτον δηλωθεῖσα, εἶτα δὲ καὶ ἐν ἐπανειλημμέναις ταραχαῖς καὶ ἀναβρασμῷ καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, ἐξερράγη τέλος ὑπὸ τὴν πλήρη αὐτῆς μορφὴν κατὰ τὴν ἐν Βερσαλλίαις σύγκλησιν τῆς γενικῆς τῶν *τριῶν τάξεων* συνελεύσεως. Δικαίως λοιπὸν ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, 5 Μαΐου, ὡρίσθη ὡς ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τῆς ἐπαναστάσεως ἑορτῶν. Ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐνέχουσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἰδέαν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀπὸ φανεροῦ ὑπὲρ τῆς χειραφετήσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἀγώνων, ἄριστα ν' ἀντιπροσωπεύσῃ δύναται ὁλόκληροντὴν ἐποχὴν τὴν ἀπεργασαμένην τὴν πτῶσιν τοῦ παλαιοῦ πολιτικοῦ καὶκοινωνικοῦ ἱδρύματος. *5 Μαΐου 1789!* Τίς δὲν ἐπιθυμεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς μεγάλης τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῶν περιλαλήτων ἐκείνων *États généraux* ἡμέρας;

Ἀναδιφῶν ὁ φιλόσοφος ἱστορικὸς ἐν τῷ παρελθόντι, μελετῶν αἴτια καὶ ἀποτελέσματα, συνάγων συμπεράσματα, διδάσκων, ἀποστολὴν δὲν ἔχει τὴν περιγραφὴν λεπτομερειῶν ἀνωφελῶν ἴσως τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ἔργῳ. Ταῦτα ζητητέον μᾶλλον παρὰ τοῖς χρονογράφοις, καὶ τοιούτων εὐτυχῶς εὑρεθέντων καὶ εἰλικρινῶν δὲν στερεῖται ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις. Τὸν ὁρμαθὸν τῶν συγγραφῶν τούτων ἀποκαθάραντες τῶν περιττῶν, ἐν Γαλλίᾳ ἐσχάτως, καὶ εὐμεθόδως συμπτύξαντες, λόγιοι ἄνδρες ἐξέδωκαν πρὸ μικροῦ εἰς ὀγκώδες καὶ πολυτελὲς σύγγραμμα, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὑπὸ πλήθους ἀντιτύπων εἰκόνων καὶ χαλκογραφιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κοσμούμενον, εἶνε ὁδηγὸς ἄριστος τοῖς μελετῶσι τὰ κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐπανάστασιν, ζωντανὴ παράστασις τῆς πρὸ καὶ κατὰ τὸ 89 καταστάσεως, θαυμασίως βοηθοῦσα εἰς κατανόησιν τῆς μεγάλης ἐκείνης τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου μεταβολῆς. Ἐκ τοῦ πολυτίμου δὲ τούτου συγγράμματος καὶ ἡμεῖς ἐρανιζόμεθα ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μεγάλης Γαλλικῆς συνελεύσεως, περίεργον ἅμα καὶ διδακτικήν.

Ἡ 27 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1789 εἶχεν ὁρισθῆ ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῶν *États généraux*, τῆς γενικῆς δηλαδὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τότε τριῶν ἐν Γαλλίᾳ κοινωνικῶν τάξεων, κλήρου, εὐγενῶν, καὶ λαοῦ, συνελεύσεως. Πλὴν τῇ αὐτῇ πρωΐᾳ ὁ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν κηρύκων ἀξιωματικὸς μετὰ τεσσάρων ἐξ αὐτῶν, περιελθὼν τὰς Βερσαλλίας, κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον, διεκήρυξεν, ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπίγγων, ὅτι

«Ὁ βασιλεύς, πολλῶν ἀντιπροσώπων μὴ ἀφικομένων ἔτι, καὶ τινων μάλιστα ἐκλογῶν μὴ ληξασῶν, ὡς τῆς ἐκλογῆς τῆς ἀγαθῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ἀναβάλλει μέχρι τῆς 5 Μαΐου τὴν ἔναρξιν ...»

Ἐν τούτοις ὁ μέγας τελετάρχης κ. de Dreux - Brézé, ἀπὸ μακροῦ μελετῶν τὸ ζήτημα τῆς περιβολῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ἐδημοσίευσε τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ ἐνδεικνύον τὸ ἔνδυμα, ὅπερ ἑκάστη τῶν τάξεων ὤφειλε νὰ φέρῃ!

«Στολὴ κλήρου. Οἱ Καρδινάλιοι ὀφείλουσι νὰ φέρωσιν ἀρχιερατικὸν καταπόρφυρον μανδύαν· οἱ ἀρχιεπίσκοποι, χιτῶνα, φελώνιον, ῥάσον ἰόχρουν, τετράγωνον καμελαύκιον, οἱ λοιποὶ ἐκ τοῦ κατωτέρου κλήρου, μακρὸν μανδύαν κ. λπ.

Στολὴ εὐγενῶν. Ἐλαφρὰ χλαῖνα ἐκ μελανοῦ ὑφάσματος μετὰ χρυσῶν παρυφῶν καὶ χρυσοποίκιλτον ὑπενδύτου· μελαναὶ ἀναξυρίδες, λευκαὶ περικνημίδες, λαιμοδέτης μετὰ τριχάντων, πῖλος μετὰ λευκῶν πτερῶν ἀνεστραμμένος κατὰ τὸν ἐπὶ Ἑρρίκου Δ' συρμόν.

Ἀντιπροσώπων λαοῦ. Ἐσθής, ὑπενδύτης, ἀναξυρίς, περικνημίδες, τὰ πάντα μελανὰ ἐξ ἐριούχου, βραχὺς μανδύας, λαιμοδέτης ἐκ μουσελίνης, πῖλος καὶ ἐκ τῶν τριῶν πλευρῶν ἀνεστραμμένος, οὔτε χρυσᾶ ἐπιρράμματα, οὔτε χρυσᾶ κομβία!»

Οὕτως «ἐνῷ ἐσφάζοντο ἐν Παρισίοις», ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ σύγχρονός τις χρονογράφος, ἐν Βερσαλλίαις ἠσχολοῦντο περὶ τὴν ἐξεύρεσιν καὶ τὸν κανονισμὸν τῶν καταλληλοτέρων τῶν περικνημίδων καὶ τῶν πίλων σχημάτων καὶ χρωμάτων. Καὶ ὅμως βαρύτατον πολιτικὸν σφάλμα ἀπετέλεσεν ὁ κανονισμὸς οὗτος. Τὸ Tiers-État, οἱ ἀντιπρόσωποι δηλ. τοῦ λαοῦ, βαθέως ἐθλίβησαν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις διακρίσεσιν. Ἡ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν τάξεων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μετὰ κόπου ἀποκατασταθεῖσα ὁμόνοια καὶ πάλιν διεσαλεύθη.

«Τῇ ἀληθείᾳ, γράφει ἐκ Βερσαλλιῶν, ἀντιπρόσωπός τις πρός τινα φίλον αὐτοῦ, φοβοῦμαι ὅτι ἐντεῦθεν ἀπηφάσισαν νὰ μᾶς καταστήσωσιν ἀντικείμενον γέλωτος, ἀναγκάζοντες ἡμᾶς νὰ ἐμφανισθῶμεν ἐν τῇ παραδόξῳ ταύτῃ περιβολῇ. Ἐκλεγέντες ὑπὸ τοῦ ἔθνους ὅπως ἐξασκήσωμεν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, μόλις ἀφικόμενοι ὑποβαλλόμεθα εἰς κανόνας κωμικοὺς καὶ ἀλλοκότους. Κανονίζοντες τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνδυμάτων ἡμῶν, πολὺ φοβοῦμαι μήπως μετ' οὐ πολὺ θελήσωσι νὰ κανονίσωσι καὶ περιορίσωσι τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους ἡμῶν. Κάποιος *μέγας τελετάρχης* τῶν παιδαριωδῶν ἀνοησιῶν τῆς αὐλῆς, κατέστη νομοθέτης τῶν περικνημίδων καὶ ἀναξυρίδων μας ... Σόλων ἀντιθαλάμου!..»

Ταπεινωθέντα οὕτω τὰ μέλη τοῦ Tiers δὲν ἔπαυσαν ἄλλως ἑρμηνεύοντα τὴν μεταξὺ τῶν τριῶν τάξεων κατασταθεῖσαν διάκρισιν. Τί ἐνδιαφέρει ἡμῖν ἔλεγον τὸ εὐτελὲς ἢ τὸ πλούσιον τοῦ ἐνδύματος· ἀλλὰ δύναται ἁπλοῦς τις τοῦ βασιλέως ὑπάλληλος νὰ κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς περιβολῆς τῶν νομοθετῶν τοῦ κράτους; Ἁρμόζει τοῖς ἀντιπροσώποις τοῦ ἔθνους ν' ἄρξωνται τῶν ἔργων αὐτῶν διὰ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἰδιόρρυθμον καὶ γελοίαν νομοθεσίαν τοῦ τυχόντος τελετάρχου; Ἡ σημεῖον τοῦτο ὅτι ἡ αὐλὴ ἐννοεῖ τὴν χωριστὰ κατὰ τάξεις (ordres) καὶ οὐχὶ τὴν κατὰ μέλος τῶν τριῶν τάξεων ὁμοῦ ψηφορίαν; Καὶ τί ὡραία καὶ σοβαρὰ τῇ ἀληθείᾳ ἀσχολία διὰ τὴν αὐλὴν καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται περὶ περιστολῆς τῆς παντοδυναμίας αὐτῆς!

Τῇ 1 Μαΐου νέον ἄγγελμα διὰ τῶν κηρύκων, ὅτι τῇ ἐπαύριον οἱ ἀντιπρόσωποι

ἐμφανίζονται ἐνώπιον τοῦ μονάρχου. Πλὴν ἑκάστη τάξις κατ' ἰδίαν! Πρῶτος ὁ κλῆρος τὴν πρωΐαν ἐν τῷ βασιλικῷ γραφείῳ, ὁλοκλήρου τῆς θύρας ἀνεῳγμένης οὔσης. Εἶτα οἱ εὐγενεῖς. Τελευταῖοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχὶ ἐν τῷ γραφείῳ (δηλ. τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμβουλίου), ἀλλ' ἐν τῷ βασιλικῷ θαλάμῳ, τῆς θύρας κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἀνεῳγμένης! Οἱ ἀληθεῖς ἀντιπρόσωποι τῆς Γαλλίας τρεῖς ὁλοκλήρους ὥρας ἀναμένουσι τὴν σειράν των· καὶ τότε δὲ ἓνα ἐσπευσμένως διέλθωσιν ὡς ἡ ἀγέλη πρὸ τοῦ ποιμένος. Παγερὰ παρέλασις, καθ' ἣν ὁ ποιμὴν οὐδεμίαν εὗρε νὰ εἴπῃ λέξιν. Αἱ ὄψεις ἐσκυθρώπασαν· δυσανασχετοῦντες δ' ἐξέρχονται τῆς μακρᾶς, ἀκάρπου, σιγηλῆς ταύτης τελετῆς, καθ' ἣν αἱ διακρίσεις καὶ τὰ προνόμια καὶ αὖθις ἠγείραν τὴν θρασεῖαν αὐτῶν καὶ δυσειδῆ κεφαλήν. Οἱ παρὰ τὸν βασιλέα ἱστάμενοι πρίγκιπες ἐφάνησαν ὡσεὶ μυκτηρίζοντες τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς τρίτης τάξεως.

Ἐπιτυχεστέρα ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς 4 Μαΐου: γενικὴ πομπὴ τῆς τε αὐλῆς καὶ τῆς συνελεύσεως συμμετασχόντων αὐτῆς τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης. Ἐκ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων τὰ *ἅγια* μετηνέχθησαν εἰς τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον τῶν Βερσαλλιῶν. Ἄπειρον πλῆθος ἔδραμεν ἐκ Παρισίων. Ὁ καιρὸς λίαν εὔδιος. Οἱ Γάλλοι φουροὶ καὶ οἱ Ἐλβετοὶ σωματοφύλακες παρατάσσονται εἰς διπλᾶς γραμμάς. Ἐν τῷ ναῷ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρόνου, πρὸ αὐτοῦ δὲ χαμηλότερον, οἱ πρίγκιπες, οἱ ὑπουργοί, οἱ στρατηγοί, καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ ἡ βασίλισσα «μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένη» καὶ περὶ αὐτὴν αἱ κυρίαι τῆς αὐλῆς λαμποκοποῦσαι ἐξ ἀδαμάντων. Τὸ καινοφανὲς τοῦ θεάματος, ὁ καιόμενος λιβανωτός, ἡ μουσική, αἱ συγκινηταὶ τοῦ πλήθους ἐπευφημίαι, τὸ θάμβος τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ σοβαρὸς τῆς τελετῆς σκοπός, ἔναρξις νέας ἐποχῆς, εἰσέλευσις μαγικὴ εἰς τὴν ὑποσχεθεῖσαν γῆν τῆς ἐλευθερίας, ταῦτα πάντα οὐκ ὀλίγον ἔθελξαν, οὐκ ὀλίγον ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν ψυχῶν, βαθεῖαν παραγαγόντα συγκίνησιν. Ἀφήσωμεν τὴν περιγραφὴν τῆς συγκινήσεως ταύτης εἰς τοὺς ὑποστάντας αὐτήν.

«Πλῆθος ἄπειρον, ἱστορεῖ ὁ μαρκίων de Ferrieres ἀντιπρόσωπος τοῦ Σωμύρ, ἐθεώρει ὑμᾶς παρελαύνοντας, ἐν πλήρει σεβασμοῦ σιγῇ. Τὰ παράθυρα ἔγεμον θεατῶν πάσης ἡλικίας καὶ φύλου, πρὸ παντὸς θελκτικῶν γυναικῶν κομψῶς ἐνδεδυμένων. Ἡ ποικιλία τῶν πίλων, τῶν πτερῶν, τῶν ἐνδυμάτων, ἡ ἐπὶ πάντων τῶν ὄψεων εἰκονιζομένη συγκίνησις καὶ ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς χαρά, τὰ χειροκροτήματα, τὰ παρακολουθοῦντα ἡμᾶς βλέμματα.... μαγικὴ εἰκών!.... Μουσικοὶ ἦσαν κατὰ διαστήματα τεταγμένοι ἐπλήρουν τὸν ἀέρα μελῳδιῶν. Τὰ στρατιωτικὰ ἐμβατήρια, ὁ κρότος τῶν τυμπάνων, ὁ ἦχος τῶν σαλπίγγων, τὸ εὐπρεπὲς τῶν ἱερέων ᾆσμα, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἄνευ συγχύσεως ἀπηχοῦντα, ἐνεψύχουν τὴν θριαμβευτικὴν ταύτην πορείαν τοῦ *Αἰωνίου Θεοῦ*.

«Μετὰ μικρὸν ἐν τῇ ἡδυτάτῃ τῶν ἐκστάσεων βεβυθισμένον, σκέψεις ὑψηλαὶ πλὴν μελαγχολικαὶ μὲ καταλαμβάνουσι. Γαλλία πατρίς μου, σ' ἔβλεπον ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς θρησκείας νὰ μᾶς λέγῃς· «Καταπνίξατε τὰς παιδαριώδεις ὑμῶν ἔριδας· ἰδοὺ ἡ κρίσιμος στιγμὴ ἡ ἀναζωογονήσουσα ἢ ἡ ἐξολοθρεύσουσά με διὰ παντός..» Ἀγάπη τῆς πατρίδος, ὠμίλησας εἰς τὴν καρδίαν μου ..Δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου..»

Ἄλλος τις ὀλιγώτερον εἰς συγκινήσεις καὶ θρησκευτικοὺς ἐνθουσιασμοὺς ὑποκείμενος γράφει, «ἡ συνάθροισις αὕτη παντὸς ὅ,τι ἡ Γαλλία περιέχει σεβαστότερον, παρεῖχε τὸ λαμπρότερον τῶν θεαμάτων.

«Ὁ Βασιλεὺς μεγαλοπρεπέστατον φέρων ἔνδυμα, ἡκτινοβόλει ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ὕφους, ὅπερ πάντοτε ἔχει καὶ ὅπερ σταθερῶς λάμπει ἐπὶ τοῦ σεβαστοῦ προσώπου μόνον ἡγεμόνων ὡς οὗτος ἀρίστων καὶ ἐναρετῶν. Χιλιάδες ἐύχῶν ἐκφράσεις ἠκούοντο ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τὴν διάβασίν του.

«Ἡ Βασίλισσα, διὰ τῶν θελγήτρων τοῦ προσώπου αὐτῆς, τοῦ χαρίεντος αὐτῆς ἀναστήματος, τοῦ βήματος αὐτῆς τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἀρελοῦς, τῆς κομψῆς αὐτῆς καὶ πολυτελοῦς περιβολῆς ἐφείλκυε πάντων τὰ βλέμματα. Πόσα αἰσθήματα ἡ θέα αὐτῆς δὲν ἐνεποίησεν! Πόσον θὰ ἠγαπᾶτο, ἐὰν ἤθελεν! Λυπηρὸν ὅτι ὑπεδουλώθη ὑπὸ αὐλικῶν ἀχορτάστων καὶ διεφθαρμένων! — Ἑκατὸν καλλοναὶ ἀπετέλουν τὴν συνοδείαν αὐτῆς, χωρὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τὸ κάλλος αὐτῆς νὰ σκιάζωσιν.»

Ἐν τούτοις οὐχὶ ἀμιγὴς πικρίας ὑπῆρξε διὰ τὴν Μαρίαν Ἀντωανέτταν ἡ λαμπρότης τῆς ἀποθεώσεως ταύτης. Κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς, γυναῖκες τοῦ λαοῦ τοσοῦτον ἀγρίως ἐκραύγασαν «Ζήτω ὁ δοὺξ τῆς Ὀρλεὰν» (Φίλιππος ὁ Ἰσότης), ὥστε ἡ δυστυχὴς βασίλισσα ὠχρίασεν, ἐκλονίσθη, καὶ παρ' ὀλίγον διεκόπτετο ἡ πορεία τῆς πομπῆς, πομπῆς, ἥτις εἰς οὐχὶ φαιδρὰς σκέψεις ἐνέβαλλε τοὺς νοημονεστέρους τῶν πολιτῶν, ὁρῶντας ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ὑπερβολικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ ὑπερφίαλον τῆς αὐλῆς καὶ τῶν περὶ αὐτήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν πενιχρότητα καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῶν ἀληθῶν αὐτῶν ἀντιπροσώπων, καὶ καθόλου τὴν θεατρικὴν πομπὴν ἀνελισσομένην ὑπ' ἀνθρώπων συνελθόντων ὅπως ἐλεημοσύνην σχεδὸν ὑπὲρ τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας ζητήσωσιν.

Ὁ Δοὺξ τῆς Ὀρλεάν, ἐπιθυμῶν νὰ δρέψῃ ἀλλαχοῦ τὰς ἐπευφημίας τοῦ πλήθους, ἐβάδιζε μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων, ὡς ἀπεσταλμένος τῆς εὐγενείας τοῦ Crepy en-Valois. Ἦτο ὁ πρῶτος βασιλικὸς πρίγκιψ, ὅστις κατήρχετο εἰς ἐκλογικὸν ἀγῶνα μεθ' ὅλην τὴν ἀντίστασιν τοῦ βασιλέως. Ἐχθρὸς τῆς Αὐλῆς, ἠθέλησεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ νὰ φανῇ ὁλοτελῶς χωρισμένος ταύτης ἐπιδεικτικῶς βαδίζων μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς εὐγενείας, ὑπὸ τὰ ραγδαῖα χειροκροτήματα τῶν θεωμένων.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ναναὺ de la Fare ἐκφωνεῖ τὸν πρῶτον λόγον, ὃν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀκούουσιν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς των, δίωρον διαρκέσαντα καὶ περὶ διπλοῦν περιστρεφόμενον θέμα· α') «Ἡ θρησκεία οὖσα τὸ ἰσχυρὸν θεμέλιον τῶν κρατῶν, β') ἀσφαλίζει τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν.» Ὁ εὐφραδὴς ἐπίσκοπος εὐγλώττως περιγράφων, ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ λόγου αὐτοῦ, τὴν οἰκτρὰν τῶν ἀγροτῶν κατάστασιν, τὴν βαρβαρότητα τοῦ φορολόγου, τὴν δυστυχίαν τοῦ φορολογουμένου, ἀναγκαζομένου νὰ παρέχῃ ὑπάρχοντα καὶ μὴ ὑπάρχοντα, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν συγκινεῖ τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, ὥστε παρὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Βασιλέως, παρὰ τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου, οὗτοι ἐκρήγνυνται εἰς ζωηρὰς ἐπιδοκιμασίας. Βεβαίως οἱ εὐγενεῖς ἤθελον προτιμήσει ἕτερον θέμα.

Τῇ 5 Μαΐου, τέλος, τὰ États généraux συνέρχονται ἐν τῇ ἐν Βερσαλλίαις προετοιμασθείσῃ αὐτοῖς αἰθούσῃ, ἐν τῷ μεγάρῳ τῶν Menus-Plaisirs, τῇ αὐτῇ, ἥτις εἶχεν ἤδη χρησιμεύσει εἰς τὰς δύο προηγηθείσας τῶν προκρίτων τῆς Γαλλίας συνελεύσεις (assemblées des Notables), σπουδαίως ἤδη εὐρυνθείσῃ. Ὀγκώδεις κίονες Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ὑποβαστάζουσι τὴν πολυτελῶς διακεκοσμημένην θολοειδῆ ὀροφήν, δι' ἧς, διατρήτου ὠοειδῶς ἐν τῷ μέσῳ, ἁπλετον εἰσέρχεται τὸ φῶς, μετριαζόμενον ὑπὸ λεπτῆς μεταξωτῆς καταλεύκου ὀθόνης. Ὄπισθεν κίονων ἐκτείνονται μακραὶ σειραὶ διπλῶν θεωρείων, ἐν δὲ τῷ ἄκρῳ τῆς αἰθούσης ὑψοῦται ἐξέδρα, ὁμοιάζουσα λίαν σκηνῇ θεάτρου, ἐφ' ἧς ὁ θρόνος. Ὑπεράνω τούτου ἐπικρέμαται μεγαλοπρεπὴς οὐρανός, οὗτινος τὰ τέσσαρα ἄκρα ἀπολήγουσιν εἰς πολεμικὰ κράνη φέροντα πλουσίας λοφιὰς καὶ ἐφ' οὗ τὰ βασιλικὰ σύμβολα. Τοιοῦτος ὁ τόπος ἔνθα μέλλουσι νὰ διακηρυχθῶσιν ἀρχαί, ἃς οὐδέποτε πρότερον Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας εἶχεν ἀκούσει.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ.

ΛΑΣΣΑΝΕΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Ἡ «Ἀνάκτησις Κωνσταντινουπόλεως»

(Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐπαινεθείσης τραγῳδίας)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

Μετασχηματισμὸς τῆς σκηνῆς εἰς ἕτερον μέρος τοῦ αὐτοῦ κήπου, ἐπίσης καταφύτου. Εἶνε νύξ. Τὸ φῶς τῆς Σελήνης πίπτει ἀκτινηδὸν διὰ τῶν κλάδων τῶν δένδρων.

Θωμᾶς, *πρίγκιψ Σαλώνων εἰσέρχεται ἔμφροντις εἰς τὴν σκηνήν.*

Τῆς Ἀχαΐας ἄρχοντες μὲ ἔστειλαν
Ἐδῶ πρὸς τὸν Νικαίας αὐτοκράτορα
Νὰ ἐξαιτήσω τὴν ἀπελευθέρωσιν
Βιλαρδουίνου τοῦ Μορέως Ἄρχοντος,
Τοῦ ζωγρηθέντος ἐν τῇ μάχῃ Βοδενῶν.
Πλὴν ὅρως, μόλις ἔθεσα τὸν πόδα μου
Ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου τοῦ Ἀσιανοῦ,
Ἐφ' οὗ τὴν ἐξουσίαν ἔχουσ' οἱ Γραικοί,
Καὶ γνωριμίαν φιλικὴν συνέδεσα
Μετὰ τοῦ οἴκου τούτου τοῦ βασιλικοῦ,
Κ' ἐγὼ ἀμέσως ἔγεινα αἰχμάλωτος
Μεγάλου πάθους, ὅπερ τὴν καρδίαν μου
Βιβρώσκει, ὡς τὸ ξύλον σκώληξ ἀφανής...
Ὤ, ὅταν ἐκ τῆς κλίνης ἐγειρόμεθα
Καὶ αἰφνιδίως ρίπτοντες τὰ βλέμματα
Ἐπὶ φωτὸς ἀπλέτου, ἐκθαμβούμεθα,
Τοιουτοτρόπως εἰς ἐμὲ ἐπέδρασε

Φῶς τι ὡραῖον καὶ γλυκύ, γλυκύτατον,
Τὰ μύχια φωτίσαν τῆς καρδίας μου.
Κ' ἐνῷ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἤμην πρότερον
Καὶ παγετῶδες πέλαγος κατεῖχέ με,
Ἐντός μου ἤδη κάμινον αἰσθάνομαι
Νὰ καταφλέγῃ διαρκῶς τὰ σπλάγχνα μου,
Ὦ, ναί ... καὶ εἶνε ἀδελφὴ τοῦ ἄνακτος,
Ἡ Εὐλογία, τἄνθος τὸ θεσπέσιον,
Ὅπερ ἐνταῦθα εἰς τοὺς κήπους κρύπτεται,
Πνοὰς εὐώδεις ρίπτον εἰς τὰ πέριξ του ...
Συνέπεσε νὰ ἴδω ταύτην σήμερον
Εἰς τοὺς ἀγρούς, τὸν πόδα ἐλαφρότατον
Κινοῦσαν, ὥσπερ χρυσαλὶς τὴν πτῆσίν της
Ἐπὶ τὰ ἄνθη φέρει πτερυγίζουσα ...
Ὡς εἶδον τὴν μορφήν της, ἡ καρδία μου
Ὑπὸ ἀρρήτου κατελήφθ' αἰσθήματος
Κ' ἐνόμισα, ὅτ' ἦμην εἰς Παράδεισον
Τοιοῦτον, ὅνπερ τῶν Ἀράβων αἱ φυλαί,
Αἱ τρυφηλῶς βιοῦσαι, ἐφαντάσθησαν...
Οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς αὐτὴν ἠτένιζον,
Καθὼς ὁπόταν θησαυρὸς πολύτιμος
Πρὸ τῶν ποδῶν μας αἰφνιδίως φαίνεται.
Τὰ τρέμοντά μου χείλη νὰ τονίζωσιν
Ἀμέσως ᾄσμα μετὰ πάθους ἤρξαντο,
Ἡ δ' ἔστη τῆς φωνῆς μου ἐπακούουσα
Καὶ βλέμμα συμπαθείας πρός με ρίπτουσα
Τοιοῦτο, ὥστε φθόγγους δὲν ἠδύναντο
Τὰ χείλη πλέον νὰ ἀρθρώσωσιν, ἀλλά,...
Ὡς ἐκ μαγείας, ἄφωνα κατέμενον ...
Πλὴν αὐτή, ὥσπερ αὔρα, πλησιάσασα,
Μελίρρυτον ἀφῆκε πρός με τὴν φωνήν.
— Ἐλθέ, Ἱππότα, μ' εἶπεν εἰς τοὺς κή-
[πους μου,
Ὅτε φωνεῖ ἀλέκτωρ μεσονύκτιον·
Τὸν κηπουρὸν εὑρήσεις ὁδηγὸν πιστόν.—
Καὶ πράγματι, ὡς εἶπε καὶ ἐγένετο.
Ἰδού με ... ἦλθον μὲ καρδίαν πάλλουσαν,
Ὡς πάλλει ἡ καρδία περιμένοντος
Νὰ ἴδῃ χάρμα ὅλως ἀπροσδόκητον.
Ὦ, εὐτυχία ἄφατος ἂν δυνηθῶ
Νὰ ὁδηγήσω θησαυρὸν πολύτιμον
Τοιοῦτον ἐκεῖ κάτω εἰς τὰ Σάλωνα!

Ἀκούεται ἐλαφρὸς θόρυβος

Ἀλλά, νομίζω ... ἔρχεται ... Ἰδοὺ αὐτή.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

Θωμᾶς, Εὐλογία *σπεύδουσα πρὸς τὸν* **Θωμᾶν**

ΕΥΛΟΓΙΑ

Θωμᾶ, Θωμᾶ.

ΘΩΜΑΣ

Φιλτάτη Εὐλογία μου,
Ἀνέμενόν σε πρὸ μικροῦ ἐδῶ ἐλθών,
Ὡς περιμένει ἀσθενὴς ἀνάρρωσιν.
Σ' ἀνέμενον, ὦ ἄστρον τῆς καρδίας μου,
Καθὼς οἱ ναῦται οἱ κλυδωνιζόμενοι
Νὰ ἴδωσι ποθοῦσιν ὁρμητήριον ...
Ναί, ἦλθες, Εὐλογία ... σὲ εὐχαριστῶ ...
Σὲ βλέπω πάλιν ... εἶμαι εὐτυχέστατος.
Τί λέγω! ἀλλ' ὑπάρχει λέξις ἀρκετὴ
Τὸν ὄγκον ὅλον τῆς εὐδαιμονίας μου
Νὰ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ, ὡς αἰσθάνομαι;

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ὦ, πόσον, ὦ Ἱππότα, καθηδύνομαι,
Τοὺς λόγους τούτους παρὰ σοῦ ἀκούουσα.
Μὲ ἀγαπᾷς, ὦ φίλε; Λέγε, λέγε μοι ...
Γεννᾶταί μοι ἡδύτης ἀνεκλάλητος,
Ὁσάκις πλήττει ἡ ἠχὼ τῶν λόγων σοῦ
Τὴν ἀκοήν μου κ' εὐτυχία λούει με,
Ὁπόταν λάμψις τις ἐκ τῶν ὀμμάτων σου
Εἰς τὰ ἐμὰ μὲ τόσην χάριν ρίπτεται....
Ἐξακολούθει....λέγε, ὦ Ἱππότα μου,
Μὲ ἀγαπᾷς;

ΘΩΜΑΣ

Ὦ Δέσποιν' ἀξιέραστος,
Συνέπεσεν, εἰς ἄλση περιτρέχουσα,
Κελάδημα νάκούσῃς τὸ λιγύφθογγον
Τῆς ἀηδόνος;

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ναί, πολλάκις, φίλε μου.

ΘΩΜΑΣ

Ἐξήτασας, ὡραία Δέσποινά, ποτε
Τὸ αἴτιον, δι' ὅπερ τὸ τερπνὸν πτηνὸν
Ἀφίνει τόσον γλυκερὸν κελάδημα;

Εὐλογία. *μετὰ περιεργίας.*

Εἰπέ, Θωμᾶ.

ΘΩΜΑΣ

Διότι, φίλη μου, αὐτὸ
Δὲν βλέπει τἄλλο τὸ πτηνόν..τὴν σύντροφον
Τὴν κρυπτομένην ἔσω ἐν τῇ φωλεᾷ·
Τὸ δὲ κελάδημά του εἶνε στεναγμός . . .
Ναί, στεναγμὸς μὲ ζέσιν ἐξερχόμενος.
Καὶ κελαδεῖ μὲ θλῖψιν καὶ μυρολογεῖ,
Ἀχρισοῦ ἴδῃ ἐρχομένην πρὸς αὐτὸ
Τὴν σύντροφόν του...τότε παύει τἄσμά του
Καὶ ἄρχεται χιλίους χαριεντισμούς,
Ἀκκίσματα μυρία, μειδιάματα
Πολλά, πολλά, ὁπόσα εἰκονίζουσι
Τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο, ὅπερ Ἔρωτα
Ἡ τρέμουσα καρδία ἀπεκάλεσε.

ΕΥΛΟΓΙΑ

Μοὶ ἔδωκας ὡραῖον ἀπεικόνισμα,
Τὸ αἴσθημα ἐμφκῖνον τοῦ σοῦ ἔρωτος...
Ὦ, πόσον, φίλε, ὁμοιάζ' ἡ θέσις μας
Μ' ἐκεῖνα, ὅσα ἡ γλυκεῖά σου φωνή,
Ὁπότε τὴν πρωίαν σ' εἶδον, ἔμελπεν...
Ὡραῖον ᾄσμα. . . πόσον μ' ἤρεσεν! Εἰπέ,
Τραγῴδησον καὶ πάλιν, ὦ Θωμᾶ . . . Ἰδὲ
Ἡ νύξ . . . ἡ φύσις περὶξ πόσον ἤρεμος
Καθεύδει . . . μόνον ζωῦφίων οἱ κριγμοὶ
Ἀκούονται . . . Τἀθῶα ταῦτα τὰ μικρὰ
Προσᾴδουσι τόν . . .

Θωμᾶς, *μετὰ ζέσεως.*

Ἔρωτα! . . . Εἰπέ, εἰπὲ
Τὴν λέξιν, Εὐλογία, τὴν εὐφρόσυνον,
Τὴν λέξιν, ἥτις νύττει ἔσω γλυκερῶς
Τὰ μύχια . . .

ΕΥΛΟΓΙΑ

Θωμᾶ μου, σέ . . . σὲ ἀγαπῶ.

Θωμᾶς. *Ἐξαλλος λαμβάνει καὶ ἀσπάζεται τὴν χεῖρά της.*

Μὲ ἀγαπᾷς! ὦ φίλη, εἴν' ἀνέκφραστος
Ἡ εὐτυχία, ἢνπερ δρέπω σήμερον!

Εὐλογία, *πορευομένη πλησίον τῶν θάμνων.*

Ἐλθὲ ἐγγὺς τῶν θάμνων νὰ καθίσωμεν.

Ἡ Εὐλογία *κάθηται· ὁ* **Θωμᾶς** *ἵσταται πλησίον.*

Ἂς μέλψωμεν τὸ ᾄσμα, ὦ Ἱππότα μου.

ΔΙΩΔΙΑ.

I

Ἐντὸς Ἀνακτόρου πλουσίου
Ἀβρὰ Δεσποινὶς διαμένει,
Καθὼς ἡ Δανάη προσμένει
Τὴν χεῖρα νὰ δράξῃ νυμφίου.
Νὰ τὴν λούσῃ ποθεῖ περισσὴ
Τοῦ Διὸς ἡ βροχὴ ἡ χρυσῆ.

—

Τὸ πρόσωπον αὐτῆ προβάλλει
Συχνάκις ἐκ τοῦ παραθύρου,
Ποθεῖ νἀναπνεύσῃ Ζεφύρου
Πνοὴν καὶ νἀκούσῃ 'ποῦ ψάλλει
Συνοδεία ἀπείρων πτηνῶν,
Ὑποκάτω δενδρώνων πυκνῶν.

—

Καὶ ἄλλοτε πάλιν ἡ κόρη,
Καθὼς ἡ δορκάς, περιφέρει
Τὸ βῆμα εἰς ἔρημα μέρη.
Ἀνέρχετ', ὡς Νύμφη, τὰ ὄρη,
Νὰ ἀκούσῃ ἀνέμων βοήν,
Καταρράκτου νὰ ἴδῃ ροήν.

II

Ὑψαύχην ἱππότης καὶ νέος
Διέρχετ' ἐφ' ἵππου ρεμβάζων,
Ὡς Ἄγγελος εἶνε ὡραῖος
Καὶ φαίνεται οὐδὲν ἐξετάζων.
Ἀλλὰ αἴφνης αὐτὸς συναντᾷ
Τὴν παρθένον κ' εὐθὺς σταματᾷ.

—

Τὸν βλέπει ἡ κόρη ἐπίσης,
Πλὴν τόμμ' αὐθωρεὶ χαμηλώνει,
Ἀλλ' οὗτος τὴν κάραν ὑψώνει
Καὶ λέγει—εἰπέ μοι, νὰ ζήσῃς,
Τίς σ' ἐγέννησε, κόρη, βροτός,
Ἢ ἀθάνατος εἶνε αὐτός;

—

Ἡ νέα, εἰς ταῦτα τὰ ἔπη,
Τὸ λάμπον τῆς ρίπτουσα βλέμμα,
Τὸν ἄγνωστον ἥρωα βλέπει,
Κ' ὑψοῦσα τὴν χεῖρα ἠρέμα,
—Ὁ Θεός, τῷ λέγει, εἴν' ἐκεῖ,
Εἰς τὴν γῆν ὁ θνητὸς κατοικεῖ.

—

Πλὴν πάλιν-προσθέτει ὁ ξένος.
—Αὐτὰ τὰ θεσπέσια κάλλη
Νὰ ἔχῃ ὑπάρχει τις ἄλλη,
Ὡς σύ, ὦ ὡραία παρθένος;
Κι' ἂν πατέρα δὲν ἔχῃς Θεόν,
Ὡς Οὐράνιον φαίνεσαι ὄν.

III

Καὶ ἔκτοτ' ὁ ἥρως τὸ βῆμα
Ἀπαύστως ἐκεῖ περιφέρει,
Ποθεῖ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη
Νὰ εὕρῃ ζωὴν ἢ τὸ μνῆμα.
Ἡ καρδία του σφοδρὰ κτυπᾷ.
Ἀγαπᾷ, ἀγαπᾷ, ἀγαπᾷ...

—

Περάνοντες τὸ ᾄσμα, ἵστανται ἐπὶ μικρὸν ἐρωτικῶς ἀλλήλως δρῶντες, ὅτε ἡ **Εὐλογία** *αἰφνιδίως ἀνίσταται λέγουσα.*

Νομίζω ὅτι κρότον ἤκουσα...

προχωρεῖ εὐρεῖαν.

ἀλλά...

Ἀπάτη ἦτο.

Θωμᾶς *ἐρευνῶν ἐπίνης.*

Τίποτε... οὐδέν.

Λαμβανόμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν ἔρχονται εἰς τὸ προσκήνιον.

ΕΥΛΟΓΙΑ

Θωμᾶ,
Μὲ ἀγαπᾷς, ὡς λέγεις, καὶ πιστεύω σε.
Πλὴν ὅμως, ἄν, ὡς εἶνε ἐνδεχόμενον,
Ἀναχωρήσῃς σήμερον ἢ αὔριον,
Ἤ, ἀφ' ἑτέρου, ἂν τοῦ αὐτοκράτορος
Ἡ γνώμη ἐναντία εἰς τοὺς πόθους μας
Θὰ εἶνε ... τότε, φίλε, τί γενήσεται;

ΘΩΜΑΣ

Ὦ, παῦσον, παῦσον, φίλη Εὐλογία μου.
Ἂν μάχαιραν ὀξεῖαν ἐνεβύθιζες
Σ τὸ πληγωμένον ἤδη στῆθός μου αὐτό,
Θὰ ἠσθανόμην ἄλγος ὀλιγώτερον,
Ἢ ὅσον δοκιμάζω ἐκ τῶν λόγων σου.
Νἀναχωρήσω ἄνευ σοῦ; ἀδύνατον!
Ἡ τύχη μου ἠνώθη μετὰ σοῦ στενῶς
Καὶ ἡ ζωή μου κεῖτ' ὑπὸ τὸ νεῦμά σου.
Οὐδέποτε μακράν σου, Εὐλογία μου,
Οὐδὲ στιγμὴν ὁ νοῦς μου ἔσται ἥσυχος.
Ἐὰν δ', ὡς λέγεις, ἡ βουλὴ τοῦ ἄνακτος
Θἀντίκηται, ὁ τοὺς πόθους τοὺς μυχίους μας
Καὶ πάλιν τότε δὲν θὰ ἀποθαρρυνθῶ.
Σ' ἁρπάζω ὡς ὁ Πάρις τὴν Ἑλένην του,
Καί, ὡς πτηνά, πετῶμεν εἰς τὴν θάλασσαν,
Ἵνοῦ ἥ τε ναῦς καὶ ναῦται μ' ἀναμένουσι.

Εὐλογία, *μειδιῶσα*

Μ' ἁρπάζεις, ὡς ὁ Πάρις τὴν Ἑλένην του!
Ποιητική . . . ὡραία εἶν' ἡ ἔκφρασις,
Ἀλλ' ἂν οἱ Ἀχαιοί μου εἶτα πόλεμον
Κινήσουν ἐκεῖ κάτω εἰς τὰ Σάλωνα;

ΘΩΜΑΣ

Ὁποία δόξα τότε διὰ τὸν Θωμᾶν,
Σοῦ ἕνεκα, ὡς ἥρως, νὰ προσμάχηται.

Ἐν τούτῳ ὁ **αὐτοκράτωρ,** *ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ* **Στρατηγοπούλου** *καὶ τινων σωματοφυλάκων, ἐξερχόμενος τῶν δένδρων, παρουσιάζεται αἴφνης πρὸ αὐτῶν.*

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΕΥΛΟΓΙΑ, ΘΩΜΑΣ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ,
ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ

Θωμᾶς *καὶ* **Εὐλογία** *ἔντρομοι.*

Ὁ αὐτοκράτωρ!

Αὐτοκράτωρ *προχωρῶν μὲ ὕφος σοβαρόν.*

Ναί, ὦ ἐρωτύλοι μου·
Ὁ αὐτοκράτωρ εἶνε, ὃς ἀπηύδησε
Νὰ ἵσταται ἐνταῦθα ἐγκρυπτόμενος
Καὶ νὰ ἀκούῃ τὰς ἀνοησίας σας.

ΘΩΜΑΣ

Ὦ Δέσποτα!

μόλις ὑποτονθορύζει θέλων νὰ γονυκλιτήσῃ πρὸ τοῦ **αὐτοκράτ.,** *ἀλλ' οὗτος ἐμποδίζει αὐτόν, ποιῶν σημεῖον διὰ τῆς χειρός.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Ἐνταῦθα, εὐγενέστατε,
Αἰτήσων ἦλθες τὴν ἀπελευθέρωσιν
Βιλλαρδουΐνου τοῦ Μορέως πρίγκιπος,
Τοῦ ἐν πολέμῳ αἰχμαλώτου μου, ἀλλά,
Ὡς ἤδη βλέπω, δὲν ὀκνεῖς παντάπασι
Καὶ τὰς λοιπάς σου ὥρας νὰ ἐργάζησαι
Ἐπωφελῶς εἰς ἄγραν τείνων δίκτυα . . .
Ἀντὶ δ' ἰχθύων τὰς καρδίας προτιμᾷς.
Πόλυ ὡραία εἶν' ἡ ἁλιεία σου.

Θωμᾶς. *Προχωρεῖ κατὰ ἓν βῆμα κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ λέγων εὐλαβῶς.*

Ὦ αὐτοκράτωρ, σφάλμα ὄντως ἔπραξα
Τολμήσας νἀτενίσω ὁ ἐλάχιστος
Εἰς ὕψος τόσον μέγα . . . Πλὴν δυνάμεθα
Ἀκτῖνας φωτοβόλους καὶ τὴν θαλπωρὴν
Ἡλίου ζωογόνου νὰ διώκωμεν;

Αὐτοκράτωρ, *αὐστηρῶς.*

Τὸ κρίνεις οὕτω, νέε ἀφρονέστατε,
Ἐνῷ ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλαμβάνω σε
Νὰ ὑποκλέπτῃς τὴν τιμὴν τοῦ οἴκου μου;

Ὁ **Θωμᾶς** *κύπτων τὴν κεφαλὴν ὑποχωρεῖ. Ἡ* **Εὐλογία** *ἐπεμβαίνει, ἐνῷ ἵσταται σιωπῶσα καὶ περιδεής.*

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ὦ ἀδελφέ μου καὶ Μονάρχα ἔνδοξε.
Ἂν σφάλμα ἐνυπάρχῃ εἰς τὴν πρᾶξίν μας,
Τὸ σφάλμα πρέπει εἰς ἐμὲ νἀποδοθῇ.
Αὐτὸς ὁ ξένος εἰς οὐδὲν ἡμάρτησεν.

Αὐτοκράτωρ, *αὐστηρῶς.*

Εἰς τὰς γυναῖκας ἐν τῷ οἴκῳ ὥρισται
Ἰδιαιτέρως τιμῆμά τι νὰ μένωσι
Καὶ τὰ τοῦ οἴκου νὰ φροντίζωσι καλῶς.
Σιώπα καὶ ταχέως ἐκεῖ βάδιζε!

Ἡ **Εὐλογία** *φαίνεται διετάζουσα τὰ κινηθῇ. Ἡ ὀργὴ τοῦ* **αὐτοκράτορος** *φθάνει εἰς τὸ ἔπακρον. Κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸν πόδα, λέγει:*

Πρεύου ἵνα μή τι χεῖρον γένηται!

Ἡ **Εὐλογία** *στρέφει, ὅπως ἀπέλθῃ. Ὁ αὐτοκράτωρ λέγει πρὸς τοὺς φύλακας*

Ὑμεῖς δὲ τοῦτον, φύλακες, συλλάβετε
Καὶ ὁδηγήσατέ τον εἰς τὰς φυλακάς.

Ἡ **Εὐλογία,** *εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐπιστρέφουσα, τίθεται πρὸ τοῦ ἐραστοῦ της*

ΕΥΛΟΓΙΑ

Πρὶν τοῦτον ὅμως, ἀδελφέ μου, ἄγωσι,
Τοῦ σώματός μου ἄνω ἂς διέλθωσιν
Οἱ φύλακες πατοῦντες ἅπαντες.

Αὐτοκράτωρ, *ὀργίλως.*

Τολμᾷς
Εἰς τὰς διαταγάς μου νὰ ἀντιστάθῃς;

Εὐλογία, *ἱκετευτικῶς πλησιάζουσα.*

Εἰς τὰς διαταγάς σου νὰ ἀντισταθῶ!
Οὐδέποτε!.... Σὺ εἶσαι αὐτοκράτωρ μου,
Ὁ ἐξουσιαστής μου καὶ ὁ κύριος....
Διάταξόν με νὰ ἀνέλθω παρευθὺς
Εἰς βράχους ἄνω καὶ νὰ ρίψω ὕστερον
Εἰς ἀπορρῶγα βάραθρα τὸ σῶμά μου,
Θὰ πράξω τοῦτο μετὰ πάσης μου χαρᾶς.
Διάταξον δὲ πάλιν νὰ ἀνάψωσι
Πυρὰν κ' εἰπέ μοι: Εὐλογία, ρίφθητι
Ἐντός! Θὰ ἴδῃς πῶς μὲ βῆμα σταθερὸν
Βαδίζω πρὸς τὰς φλόγας ὑπακούουσα
Σ τοῦ αὐτοκράτορός μου τὰ προστάγματα.
Τὸν ξένον ὅμως τοῦτον ἀπροστάτευτον
Νὰ τὸν ἐγκαταλίπω... εἶν' ἀδύνατον!

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Καὶ ὅμως μοὶ ὀφείλεις τὴν ὑπακοήν!

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ὦ, ναί, τὰ πάντα, βασιλεῦ, ὀφείλω σοι.

γονυκλιτοῦσα ἐνώπιόν του, ὀδύρεται.

Λυπήθητί με, ἀδελφέ μου φίλτατε,
Σ' ὁρκίζω 'ς τῶν γονέων τὴν ἀνάμνησιν.
Εἶσαι καλός... Πολλάκις πεῖραν ἔλαβον
στοργῆς μεγίστης καὶ τῆς καλωσύνης σου.
Τῆς ἀδελφῆς σου, ἀδελφέ μου, φείσθητι·
Τὸ μέγα ἔλεός σου ρίψον εἰς ἡμᾶς.
Ἰδοὺ τοὺς πόδας σ' ἅπτω... Ὦ, συγχώ-
[ρησον
Τὸν ξένον τοῦτον, ὅνπερ ἡ καρδία μου
Ἠγάπησε καθάπερ σέ, ὦ βασιλεῦ!

Ἡ **Εὐλογία** *κλαίει. Ὁ αὐτοκράτωρ δυσφορῶν ἀπομακρύνεται. Ὁ Στρατηγόπουλος συγκινηθείς, ἐπεμβαίνει.*

ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐὰν ὁ στρατηγός σου, αὐτοκράτορ μου,
Ἐφάνη εἰς τὸ Κράτος χρήσιμός ποτε·
Ἐὰν αἱ χεῖρες αὐταὶ εἰς τὸ ἔθνος μας
Προὐξένησαν σπουδαῖαν ποτ' ἐκδούλευσιν,
Ἀνθ' ὅλων τούτων, Δέσποτα, προσέρχομαι
Τὴν σήμερον ἱκέτης εἰς τὸ Ὕψος σου.
Συγχώρει τούτους, βασιλεῦ μακρόθυμε,
Παιδία εἶνε, ὧνπερ ὁ ἐγκέφαλος
Εἰς φαντασίας βόσκεται καὶ ὄνειρα.

Ὁ **Αὐτοκράτωρ** *ποιεῖ ὀλίγα βήματα σκεπτόμενος, εἶτα στρέφων, ποιεῖ σημεῖον διὰ τῆς χειρὸς εἰς τὴν* **Εὐλογίαν,** *ὅπως ἀναστῇ. Κατόπιν λέγει, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν* **Θωμᾶν.**

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Λοιπὸν ἐρᾶσκε ταύτης;

ΘΩΜΑΣ

Γαληνότατε,
Ἐὰν ἡ φύσις εἰς τὸ σῶμα μ' ἔδιδε
Ζωὰς μυρίας, πάσας ὁλοκαύτωμα
Καὶ εἰς ἁπλοῦν της νεῦμα θὰ προσέφερον,
Καὶ αὐταὶ πάλιν ἴσως δὲν θὰ ἤξιζον
Τοῦ ὕψους της νὰ γείνουν ὡς ἀντάλλαγμα.
Νὰ εἶχον ἐπεθύμουν διαδήματα
Πολλὰ νὰ ρίψω ταῦτα εἰς τοὺς πόδας της,
Ἵνα βαδίζῃ ἐπ' αὐτῶν ἐκπέμπουσα
Σ τὴν Οἰκουμένην ἅπασαν τὴν αἴγλην
[της.
Ἀλλ' ἤδη, ὡς γινώσκεις, Γαληνότατε,
Δὲν εἶμαι μέγας ἀλλ' ἁπλοῦς τις ἡγεμὼν
Τῆς Λεβαδείας, ὅμως ἡ καρδία μου
Πολὺ μεγάλη εἶνε καὶ πεπλήρωται
Ὑπ'ἀκραιφνοῦς ἀγάπης πρὸς τὸνοἰκόν σου.
Εἴ βούλησαι, ὦ ἄναξ, ἀποδέχθητι
Τιμίου ἡγεμόνος ἀφοσίωσιν
Εἰ δ' ἄλλως,

ἐξάγων προσφέρει τὸ ξίφος του.

τοῦτο δέχθητι τὸ ξίφος μου,
Ὁμολογῶ σοι ὅτι εἶμ' αἰχμάλωτος.

Ὁ **Αὐτοκράτωρ** *κατευνάζει τὴν ὀργήν του.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

Τὸ δέχομαι...πλὴν δίδω σοι ἀντάλλαγμα
Αὐτό ...

ἐξάγων προσφέρει τῷ **Θωμᾷ** *τὸ ἴδιον ξίφος.*

καλῶν σε ἀπὸ τοῦδε ἀδελφόν.

Ὅτε **Θωμᾶς** *καὶ ἡ* **Εὐλογία** *γονυκλιτοῦσιν ἀσπαζόμενοι τὰς χεῖρας αὐτοῦ.*

ΘΩΜΑΣ

Ὦ αὐτοκράτορ!

ΕΥΛΟΓΙΑ

Ἀδελφέ μου φίλτατε!

Πίπτει ἡ αὐλαία.

Τέλος τῆς πρώτης πράξεως

Φ. ΔΕΛΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΣ

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΕΒΡΑΡΔΟΣ

(Μικρὸν μυθιστόρημα)

—

(Συνέχεια)

Μετά τινας ἑβδομάδας ἐφοίτων τακτικῶς εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Ἀλωνίων, ἐν ᾗ ἐφιλοξενούμην οἰκειότατα. Ἡ μήτηρ τῆς Θηρεσίας μοὶ εἶχε γράψῃ τὰς εὐχαριστίας της, προσθέτουσα ὅτι ἐπεθύμει νὰ μὲ ἴδῃ

καὶ γνωρίσῃ· ἐννοεῖται ὅτι οὔτε ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασα. Μὲ ὑπεδέχθη εὐμενῶς, ἐπειδὴ δὲ ὡς φαίνεται δὲν ἀπήρεσκον, ἐγενόμην οἰκεῖος ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη ἐπισκέψεών μου. Ἡ κυρία δὲ Λαβαρὲν ἦτο χήρα. Νυμφευθεῖσα νεωτάτη μετ' εὐπατρίδου τινὸς εἶχε διέλθῃ ἐπί τινα ἔτη πολυτελῆ βίον ἐν Παρισίοις. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κυρίου Λαβαρέν, ἐγκαταλιπόντος ἄλλως τε ἐλαχίστην περιουσίαν ἕνεκα τοῦ παρελθόντος πολυτελοῦς βίου, ἀπεσύρθη κατ' ἀνάγκην ἐκ τοῦ κόσμου. ἐν ᾧ εἶχε διαπρέψῃ ζωηρῶς. Εὐκόλως ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου, ἀλλ' ἡ πεῖρα τοῦ πρώτου συνοικεσίου τὴν ἐξησφάλισε κατὰ τοῦ πειρασμοῦ δευτέρας ἀποπείρας. Ταῦτα ἐλέγοντο περὶ ἐμέ. Ἔζη ἀνέτως ἐν τῇ μικρᾷ της ἰδιοκτησίᾳ καὶ μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου ἀπήρχετο εἰς τὴν πλησιόχωρον πόλιν ἵνα διέλθῃ ἐκεῖ τὸν χειμῶνα. Ἦτο γυνὴ εὐειδής, ἀξιέραστος τοὺς τρόπους καὶ χαρίεσσα. Τὰ φιλόδοξα ὀνειροπολήματα ἐν τούτοις, ὑφ' ὧν κατεῖχετο μοὶ ἀπεκαλύφθησαν βραδύτερον ὡς κεραυνός. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὴν διέβλεπον ἐμφορουμένην ὑπὸ αἰσθημάτων εἰρωνος Πυρρωνισμοῦ, ὑποκώμως δὲ ἀνυπόμονον ἕνεκεν ἡσύχου καὶ περιωρισμένου βίου, ἀλλὰ δὲν ἐσκεπτόμην ποσῶς τότε νὰ κάμω χαρακτηριστικὰς μελέτας. Μὲ ἐδέχετο εὐμενῶς, ἐγὼ δὲ εἶχον ἀποτυφλωθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, καὶ τοιαύτη ἦτο ἡ ἁπλοϊκότης μου ὥστε ἐφανταζόμην ὅτι ἐγνώριζε τὸ αἴσθημά μου, καὶ ὅτι τὸ ἐπεδοκίμαζε καὶ τὸ ἐνεθάρρυνε. Καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ θεράποντες εἶχον πρός με συμπαθητικῶς· ἐπὶ τῶν προσώπων των ἀνεγίνωσκον τὴν εὐχαριστησίν των ἐπὶ τῇ ἐλεύσει μου. Ἐπὶ τέλους ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκμυστηρεύσεως ἤμην ἤδη εἰς πλήρη συνεννόησιν μετὰ τῆς Μάρθας· τὰ βλέμματά μας συνηννοοῦντο καὶ ἡ εὐτυχία μου ἀνεγινώσκετο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἡ ἀγαθὴ φύσις τῶν ἀξιεράστων αὐτῶν νεανίδων ἐξάγεται ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀληθείᾳ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ προτίμησίς μου διὰ τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, μακρὰν τοῦ νά τας ἀποχωρίσῃ, ὡς θὰ συνέβαινε μεταξὺ ὄντων ὑποδεεστέρας ἀξίας, ἐφαίνετο τοὐναντίον ὅτι ἐπηύξανε τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἀγάπην. Τίς ἄλλος ἠδύνατο νὰ περικλείσῃ τὴν νεότητά του ἐντὸς ἐρασμιωτέρου κέντρου;

Εὕρισκον παντὸς εἴδους πρόφασιν ἵνα δράμω πρὸς τὴν ἔπαυλιν· ὁτὲ μὲν βιβλίον τι, ὁτὲ ἔν φυτὸν καὶ ἄλλοτε ἄλλα. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν μοὶ ἔλειπον αἱ περιστάσεις, ἡ Μάρθα ἐφεύρισκε πάντοτε τοιαύτας. Λίαν ἀγαπωμένη καὶ θωπευομένη παρὰ πάντων ἦτο ἡ ψυχὴ τῶν Ἀλωνίων. Περιδιαβάσεις ἐν ἀκατίῳ, ἐκδρομαὶ ἐφ' ἁμάξης, ἁλιεῖαι εἰς τὸν ποταμόν, θῆραι πτηνῶν εἰς τὰ δάση, τὰ πάντα ἐγένοντο δι' ἐκείνης καὶ οὐδὲν ἄνευ ἐμοῦ. Πρὸς τὸ βάθος τοῦ δενδρῶνος ὑπῆρχε θυρίδιον φέρον πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ ἰχθυοτροφεῖον. Ἐκεῖ ἐκαθήμεθα πολλάκις κατὰ τὰς γαληνιαίας ἑσπέρας καὶ συνδιελεγόμεθα καταγινόμενοι ἐγὼ μὲν εἰς τὰς τοπογραφίας μου, ἐκεῖναι δὲ εἰς τὰ ἐργόχειρά των. Ὅταν ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καλός, διεκόσμουν τὰ θυρώματα καὶ ἐζωγράφουν τὰ ἄνω μέρη τῶν θυρῶν χάρις εἰς τὴν ἀξιολάτρευτον Μάρθαν, ἥτις μοὶ ἐπεφύλαττε τὴν ἐνασχόλησιν ταύτην διὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας. Τόσον ἦτο προνοητικὴ ἡ φιλία της καὶ γόνιμος εἰς ἐπινοήσεις σκοπούσας νά με φέρωσι καὶ μὲ συγκρατήσωσιν ἐν τῇ ἐπαύλει! Τοιουτοτρόπως ἔβλεπον συνεχῶς τὴν Θηρεσίαν, ὅσον δὲ συχνότερον τὴν ἔβλεπον τόσον πλειότερον τὴν ἠγάπων. Τὸ ποιητικὸν καὶ χαριέστατον αὐτὸ πλάσμα ἐξήσκει ἤδη τὴν λατρείαν τοῦ καθήκοντος. Ἐθαύμαζεν ἐνθουσιωδῶς τὴν καλλονὴν τῆς μητρός της, ἐφ' ᾗ ἐσεμνύνετο πολὺ πλέον ἢ πᾶσα ἄλλη νεανὶς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ καλλονῇ, καὶ ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ Θεᾶς τινος κατεγίνετο πῶς νά την ἀπαλλάξῃ ἐκ τῶν οἰκιακῶν φροντίδων. Ἡ κυρία Λαβαρὲν ἄφινε νά την θαυμάζωσι, καὶ ἡ Θηρεσία διηύθυνε τὴν οἰκίαν ἀθορύβως, ἐπιμελῶς ἀλλὰ καὶ εὐαρέστως πρὸς πάντας. Αἱ φροντίδες τῆς διευθύνσεως ταύτης οὔτε τὴν ψυχήν της ὑπεβίβασαν, οὔτε τὴν νεότητα ἐμάραναν. Τοὐναντίον ἀπέκτησε πρώρων κρίσιν χωρὶς ν' ἀπωλέσῃ καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῆς χάριτα καὶ λεπτότητα. Ἥττον φαιδρὰ ἢ ἡ φίλη της εἶχεν ἐν τούτοις τὴν γαλήνιον ἱλαρότητα, ἥτις εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν πάσης ἀγαθῆς φύσεως. Ἡ μετριότης τῶν ἐπιθυμιῶν της ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ἁπλότητα τῶν ἠθῶν. Ἠρέσκετο εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐν οἷς ἀνεπτύχθη καὶ δὲν ἐπεθύμει ν' ἀπομακρυνθῇ ἐξ αὐτῶν. Εἶχον συναντήσει πλέον τὴν σύντροφον, περὶ ἧς μοὶ ὡμιλήσατε πρὸ ὀλίγου, καὶ ἥτις θὰ ἦτο ἡ χαρὰ τοῦ οἴκου μου! Καὶ ἠγαπώμεθα χωρὶς νὰ ἐκφρασθῶμεν! αἱ καρδίαι μας ἐλάλουν, καὶ οὐδεμία ὑπῆρχε μεταξύ μας ἀνάγκη ὅρκων ἢ ὑποσχέσεων! νομίζω δὲ σήμερον ἀκόμη ὅτι ἐλογιζόμεθα ἀμοιβαίως ὡς μεμνηστευμένοι.

Ὁ Νοέμβριος μὴν μᾶς διεσκόρπισεν. Ἡ κυρία Λαβαρὲν μετέβη εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἡ Μάρθα εἰς τοὺς συγγενεῖς της. Ἴσως, ἴσως μὲ οἰκτείρετε, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζετε μέχρι τίνος βαθμοῦ ἔφθανον ἡ ἁπλοϊκότης καὶ τὰ ὀνειροπολήματά μου. Ἐφ' ὅσον ἔβλεπον καθ' ἑκάστην τὴν Θηρεσίαν, εὐχαριστημένος ὅτι ἔζων παρ' αὐτῇ καὶ μὴ σπεύδων νὰ γείνω πλειότερον εὐτυχὴς ἀφ' ὅ,τι ἤμην, ἀφινον τὰ σχέδιά μου νὰ κυμαίνωνται μεταξὺ ὀνείρων καὶ ἐλπίδος. Ἀμέσως ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της διέγραψα κατὰ νοῦν τὴν ὁδὸν ἣν ὤφειλον νὰ τραπῶ. Μὴ ἀμφιβάλλων ποσῶς, ἀλλὰ πεποιθὼς δὲν προέβλεπον, οὔτε ἠδυνάμην νὰ προσδοκῶ πρόσκομμά τι. Κατὰ τὴν ἰδέαν μου ἡ εὐτυχία μου ἦτο βεβαία, καὶ ἐπ' αὐτὴν βασιζόμενος ὤφειλον νά την ἀναμένω. Κατηνάλωσα ὅθεν τὸν χειμῶνα καταγινόμενος νὰ προπαρασκευάσω τὸν οἶκόν μου πρὸς ὑποδοχήν της. Ἡ ἔπαυλις εὑρίσκετο εἰσέτι εἰς ἣν κατάστασιν ἀφέθη παρὰ τοῦ πατρός μου. Ἐνησχολήθην νά της καθωραΐσω, καὶ τὴν διεκόσμησα κατὰ τὰς ὀρέξεις τῆς ἀγαπωμένης παιδίσκης, ἴσως δὲ καὶ κατά τι πλειότερον τῶν ἐπιθυμιῶν της. Ἐναποθέτων τὰ βρῦα καὶ τὰ πτίλα ἐσχημάτιζον ἀληθῆ φωλεάν! Τὴν πρωΐαν σήμερον σᾶς εἶδον μειδιῶντα πρό τινων κομψοτήτων, ἃς δὲν ἀνεμένατε βεβαίως νὰ εὕρητε ὑπὸ τὴν στέγην νεανίου καλλιεργοῦντος τὰς γαίας του. Εὑρίσκεσθε τότε, φίλε μου, ἐν τῷ δωματίῳ τῆς συζύγου μου. Τῆς συζύγου μου! Τὴν ἐρανταζόμην κάτοχον τοῦ μικροῦ βασιλείου της! Ὁποῖαι περιποιήσεις, ὁποῖος ἔρως, ὁποῖος σεβασμὸς πρὸς τὴν νεαρὰν ταύτην βασίλισσαν. Οἱ Ὠβιέροι ἐώρταζον ἤδη τὸν πρωτότοκον αὐτῶν καὶ ξανθαὶ κεφαλαὶ ἔτρεχον ἐν τῷ κήπῳ ἢ ἔπαιζον πρὸ τῆς πυρᾶς τῆς ἑστίας! Ὦ! ὁποία ἀνοιξὶς ὁ χειμὼν οὗτος! Τὸ πᾶν ἔψαλλεν ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ οἴκου, ἐβελτίωσα ὡσαύτως τὰ τοῦ κήπου, καὶ ἀνήγειρα ὑποστέγους ἀνθῶνας. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τακτοποιῶν, τὰ οἰκονομικά μου, ἐξηκρίβουν τὴν περιουσίαν μου. Ἐγενόμην Μανσάρδος, Λενὸτρ καὶ Κυλβέρ. Ἀλλ' εἰς μάτην ἠθροίζον τοὺς ἀριθμούς· ἀπεῖχον εἰσέτι πολὺ τῆς ὀλβιότητος· οὐχ ἧττον ἐν τούτοις ἡ περιουσία μου, ὅσον μετρία καὶ ἂν ἦτο, ἐξησφάλιζε τὴν ἄνεσιν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, καὶ μάλιστα μοὶ ἐπέτρεπε νὰ προσφέρω εἰς τὴν κυρίαν Δὲ Λαβαρὲν βίον εὐμαρέστερον καὶ ποικιλώτερον τοῦ τῶν Ἀλωνίων.

Περὶ τὰ τέλη Μαρτίου τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα. Μόλις δύο ἢ τρεῖς εἶχον μεταβῆ εἰς τὴν πόλιν. Ἐγνώρισα τὴν Θηρεσίαν καὶ ἠγαπήθημεν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν χειμώνων, πᾶσα εὐτυχία δὲ ἐπιθυμεῖ νὰ μένῃ ἐν τῇ θέσει της. Ἀνέμενον τὴν ἐπάνοδον τῆς Θηρεσίας, ὅπως ζητήσω τὴν χεῖρά της ἀπὸ τὴν μητέρα της, ἀλλ' ἐν ᾧ ἤλπιζον ὅτι θὰ ἴδω τὴν ἐπανέβλεπον μετά τινας ἡμέρας, ἔλαβον αἴφνης ἐπιστολὴν τῆς κυρίας Λαβαρέν, δι' ἧς με εἰδοποιεῖ ὅτι μεταβαλοῦσα τὰ σχέδιά της ἀνεχώρει μετὰ τῆς θυγατρός της εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι μὲ ἀνέμενεν εἰς Ἀλώνια περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους. Ἡ αἰφνίδιος αὕτη ἀναχώρησις, ἡ ἀληθῶς δὲν προσεδόκουν, δὲν ἐκλόνισε παντάπασι τὰς πεποιθήσεις μου. Ἤξευρα ὅτι ἡ Θηρεσία εἶχεν εἰς Παρισίους συγγενεῖς, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν τὴν ἴδωσιν. Ἡ ἀπόφασις ὅθεν τῆς μητρός της δὲν με ἐξέπληξε, καὶ διῆλθον τὴν ἀνοιξιν ἄνευ πολλῆς ἀνυπομονησίας· ἀλλ' ἐπελθόντος τοῦ θέρους, ὅταν ἔλληξεν ὑπὸ τῆς κυρίας Λαβαρὲν ὁρισθεῖσα ἐποχή, ὅταν αἱ ἡμέραι καὶ αἱ ἑβδομάδες παρῆλθον χωρὶς νὰ ἐπιστρέψωσιν ἐκεῖναι, καὶ τελήφθην ὑπὸ μεγίστης ταραχῆς. Τί συμβαίνει ἄραγε; Μήπως ἡ Θηρεσία ἠσθένει; Διατὶ δὲν ἐπανήρχετο;

Ἐζήτησα πληροφορίας εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐστεροῦντο εἰδήσεων. Ἀπεφάσισα ὅθεν ν' ἀποταθῶ εἰς τὴν ὁσποσύνην δὲ Σαμλιέ. Ὀρφανὴ παιδιόθεν ἔζη μετὰ γερόντων συγγενῶν, οἵτινες τὴν ἀνέθρεψαν, ἀναλαβόντες καὶ τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας της. Ἡ περιουσία δὲ αὕτη δὲν ἦτο μικροῦ λόγου, διότι ἁπασαι

γαῖαι τῆς Σαμλιὲ ἦσαν ἰδιοκτησίαι της. Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι με ὑπεδέχθη ψυχρῶς, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεώς μου παρετήρησα ὅτι ἡ στάσις της ἐνέφαινε στενοχωρίαν τινά. Μοὶ ἐφάνη ὅτι τὰ βλέμματά της ἀπέφευγον τὰ ἰδικά μου, καὶ ὅτε ἀκόμη προσηλοῦντο ἐπ' ἐμοῦ, εἶχον ἔκφρασιν πάντη ἀσυνήθη. Δὲν εἴμεθα μόνοι καὶ ἡ συνδιαλέξις μας περιωρίσθη κατ' ἀνάγκην εἰς κοινὰς ἐρωταποκρίσεις. Μοὶ εἶπεν ὅμως ὅτι ἡ κυρία Λαβαρὲν καὶ ἡ θυγάτηρ της εἶχον καλῶς καὶ ὅτι ἡ ἀπουσία των κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ διήρκει πλέον ἐπὶ πολύ· τοὐναντίον ἐκ πολλῶν τεκμηρίων ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐπανήρχοντο ταχέως. Οὐδεμία λέξις ἄλλως, ὑπαινιττομένη τὰς στενὰς ἡμῶν σχέσεις, οὐδεὶς ὑπαινιγμὸς διὰ τὴν προσεχῆ συνένωσιν ἡμῶν. Ἐν συντόμῳ ἀπεχώρησα ἐντελῶς μὲν ἥσυχος ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν τῆς Θηρεσίας, ἀλλὰ καὶ πολὺ πλέον τεθλιμμένος ἢ ὅτε ἀφίχθην παρὰ τῇ Μάρθᾳ. Ἑβδομάδες τινὲς παρῆλθον εἰσέτι, κατὰ ταύτας δὲ ἡ καρδία μου ἔπασχεν ἐκ τρομερᾶς ἀνυπομονησίας. Ὁ πληρῶν ἄλλοτε ἀταράχως τὸν βίον μου ἔρως προσέλαβεν ἤδη ἀνεπαισθήτως μορφὴν ἐξημμένου πάθους. Ὦ! δύστηνε! ἡ εὐτυχία ἦτο ἐκεῖ ὑπὸ τὰς χεῖράς σου· διατί ἄφησας νά σου διαφύγῃ; διατὶ δὲν ἔσπευσας νά την συλλάβῃς; Ἐνίοτε ἡ προαίσθησις τοῦ μέλλοντος μὲ ἐπιέζεν ὡς ἐφιάλτης· ἄλλοτε πάλιν ἐγέλων διὰ τοὺς φόβους μου, εἰς οὓς ἐν τούτοις ἐπανηρχόμην ἀκαταπαύστως. Πολλάκις μετέβαινον περὶ τὴν ἔπαυλιν τῶν Ἀλωνίων, ἐθεώρουν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τὴν κλίμακα ἔρημον, τὰ παράθυρα κεκλεισμένα, τὸ πᾶν σιωπηλόν, καὶ ἐπανηρχόμην καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς λύπης.

Πρωΐαν τινὰ τέλος πάντων εἶδον εἰσερχόμενον ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου τὸν κηπουρὸν τῆς κυρίας Λαβαρέν. Ἤρχετο νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ὅτι ἡ κυρία του ἐπέστρεψε τὸ ἑσπέρας τῆς προτεραίας καὶ ὅτι μὲ ἀνέμενεν αὐθημερόν. Εἴδατέ ποτε πῶς αἰφνίδιος ὁρμητικὸς ἄνεμος διασκορπίζει ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὰς σωρείας τῶν νεφῶν; Παρόμοιόν τι συνέβη καὶ ἐν ἐμοί. Πᾶσαι αἱ χίμαιραι, ἃς ἐδημιούργησεν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μου ὁ πυρετὸς τῆς ἀνυπομονησίας, ἐξηφανίσθησαν ἐν τῷ ἅμα, πρὸ τῆς πραγματικότητος δὲ ἀνεῦρον ἐμαυτὸν γαλήνιον καὶ μειδιῶντα. Ἡ Θηρεσία μοὶ ἀπεδόθη! Ἡ προθυμία τῆς προσκλήσεως τῆς κυρίας Λαβαρὲν ἀπεδείκνυε τρανῶς ὅτι τὰ αἰσθήματά των διέμενον τὰ αὐτά. Ἐνεθυμήθην ἀληθῶς εἰσέτι τὰς ἐντυπώσεις τῆς εἰς Σαμλιὲ ἐπισκέψεώς μου, πλὴν μόνον καὶ μόνον ὅπως μεμφθῶ ἐμαυτὸν ὅτι ἠδυνήθην νά τας παραδεχθῶ. Οὐχ ἧττον εἶχον διδαχθῆ ἐπωδύνως ὅτι δὲν εἶνε φρόνιμον ν' ἀναβάλλῃ τις τὴν εὐτυχίαν του, καὶ ἀνεχώρησα διὰ τὴν ἔπαυλιν τῶν Ἀλωνίων μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ὠφεληθῶ ἐκ τοῦ μαθήματος.

Τί ὡραία πρωΐα! πόσον ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος καὶ ὁ ἀὴρ δροσερὸς καὶ ἐλαφρός! Ἐβαδίζον ὁτὲ μὲν ἐπισπεύδων τὸ βῆμα, ὁτὲ δὲ συνέχων αὐτὸ ὅπως ἐντρυφήσω ἐν τῇ χαρᾷ, δι' ἧς ἐπληροῦτο ἡ ψυχή μου. Καθ' ὁδὸν συνήντων πρόσωπα εὐτυχῆ καὶ ἤκουον λέξεις εὐαρέστους. Αἱ αἱμασιαὶ μοὶ ἀπέστελλον τὰ ἡδιστα ἀρώματά των, τὰ πτηνὰ τὰ φαιδρότερα ᾄσματά των καὶ ἡ αὔρα τὴν θωπευτικὴν πνοήν της. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοιούτων θελγήτρων ἡσθανόμην τὸν ἔρωτά μου σοβαρώτερον καὶ ἰσχυρότερον ἢ ἄλλοτε, ὅτε δὲν εἶχον εἰσέτι ὑποστῇ δοκιμασίαν τινά. Ἐὰν ὑπελείπετο ταραχή τις ἢ δισταγμὸς ἐν τῇ διανοίᾳ μου, μόνη ἡ εἰς Ἀλώνια ἀφιξίς μου ἤρκεσεν ὅπως ἐκλείψωσιν. Εἰσερχόμενος εἰς τὸν οἶκον ἔτυχον τῆς αὐτῆς ὡς καὶ ἄλλοτε ὑποδοχῆς· οἱ θεράποντες ἐπροθυμοποιοῦντο, οἱ δὲ κύνες ἔτρεχον λείχοντες τὰς χεῖράς μου. Ὀλάνοικτος ἡ θύρα τοῦ προδόμου ἐφαίνετο ὡσεὶ λέγουσά μοι: «Εἴσελθε, σὲ ἀναμένουν». Ἀνῆλθον τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, καὶ ἄνευ προειδοποιήσεως εἰσῆλθον ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἡ κυρία Λαβαρὲν εὑρίσκετο ἐκεῖ μόνη. Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ μου ἔστρεψε τὴν κεφαλήν, ἠγέρθη ἐν τάχει καὶ ἔσπευσε πρός με τείνουσα τὰς χεῖρας. Ἐπίστευον ὅτι θά μοι προσέφερεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠρχόμην νὰ ζητήσω.

— Ἔλθετε, ἔλθετε! ἀνέκραξεν ἐν διαχύσει. Ἔχω νά σας ἀναγγείλω σπουδαίαν εἴδησιν, καὶ ἐπιθυμῶ νά την μάθετε πρῶτος ὑμεῖς, διότι γνωρίζω καλῶς τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἔχετε δι' ἡμᾶς.

Σκαιῶς δὲ καὶ ὡσεὶ ἐκκενοῦσα παιδιᾶς χάριν πυροβόλον ὅπλον κατὰ τοῦ στήθους μου, μοὶ ἀνήγγειλε τὸ προσεχὲς συνοικέσιον τῆς θυγατρός της. Συνοικέσιον ἀνέλπιστον, μὲ τριακοσίας χιλιάδας ἐτήσιον εἰσόδημα, μὲ λαμπρὸν μέγαρον ἐν Παρισίοις, μὲ ἑξαισίαν ἔξοχὴν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐν γένει μὲ βίον ἐν πᾶσι πριγκιπικόν. Εἰς δὲ τὸ μέλλον μὲ σχέσεις τῆς ἐκλεκτοτέρας κοινωνίας καὶ μὲ μίαν ἕδραν γερουσιαστοῦ διὰ τὸν γαμβρόν της. Πάντα ταῦτα ἐλέχθησαν ταχύστα καὶ ἀλλεπάλληλα μετὰ τῆς ἐξάψεως τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς ἡδυπαθείας τοῦ παραληρήματος. Ὁ ἱδρὼς συνήγετο περὶ τοὺς κροτάφους μου, καὶ ἡ ὄψις μου βεβαίως θὰ εἶχε τὴν ὠχρότητα τοῦ θανάτου.

— Καθήσατε λοιπόν, μοὶ εἶπε τότε μόνον.

Καὶ χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν κατάστασίν μου, χωρὶς κἂν νὰ ἐκπλαγῇ διὰ τὴν σιωπήν μου, ἤρχισε νά μοι διηγῆται μετὰθανατηφόρου εὐγλωττίας τὰς πικρίας καὶ τὰς λύπας, ἃς ὑπέστη εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς ἐξοχῆς. Μοὶ ἐνεπιστεύθη καὶ μοὶ ἐξέθεσε πάσας τὰς ματαιοδοξίας καὶ τὰς ἐπιθυμίας της, ἃς αὐτὴ καὶ μόνη ἐγνώριζε μέχρι τοῦδε, ὡς καὶ πάσας τὰς ἀποκρύφους βασάνους ψυχῆς φιλοδόξου καὶ καταπνιγομένης ἐντὸς περιωρισμένου κύκλου. Τώρα τέλος πάντων ἔμελλε ν' ἀναζήσῃ! Αἱ ἐκτάσεις ἠνοίγοντο πρὸ αὐτῆς καὶ ὁ κόσμος ἦτο ἰδικός της! Ἐξαπτομένη δὲ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, περιέγραφε μεγάλαις λέξεσι τὸ πρόγραμμα τοῦ κατ' αὐτὴν μέλλοντος βίου της. Ὡς πρὸς τὰ ἠθικὰ πλεονεκτήματα ὅμως τοῦ γαμβροῦ της, ὡς πρὸς τὴν πιθανότητα τῆς εὐτυχίας, ἣν ἡ ἕνωσις αὕτη ἠδύνατο νὰ φέρῃ τῇ θυγατρί της, οὔτε κἂν λόγος ἐγένετο. Περὶ ἑαυτῆς καὶ μόνης ὡμίλει, περὶ ἑαυτῆς καὶ μόνης ἐπρόκειτο.

Ἤμην καταπεπονημένος καὶ τὸ πᾶν μοὶ ἐφαίνετο καταρρέον περὶ ἐμέ. Ἔβλεπον ὅτι δὲν ἐγνώριζε τίποτε, ἀλλ' οὔτε κἂν ἐνόησε τὸ παραμικρόν.

— Ἐ! Τί σκέπτεσθε λοιπόν; μὲ ἠρώτησε, τί ἀναμένετε ἵνα μὲ συγχαρῆτε;

— Κυρία μου, ἀπήντησα, ἀναμένω νὰ μάθω ἐὰν τὸ συνοικέσιον αὐτό, ὅπερ σᾶς προξενεῖ τόσην χαράν, προξενεῖ συγχρόνως καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς δεσποσύνης Δὲ Λαβαρέν.

— Ὦ! ἡσυχεῖτε, ἀνταπήντησεν ἐκείνη μειδιῶσα. Ἡ Θηρεσία ἠθέλησε κατ' ἀρχὰς νὰ ἐναντιωθῇ. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνειθίσῃ ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ τὴν ἰδέαν τόσον αἰφνιδίου μετατροπῆς τοῦ βίου της· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ προσφιλὴς θυγάτηρ κατενόησεν ὅτι ἡ εὐτυχία της δὲν χωρίζεται τῆς ἰδικῆς μου.

Τὸ πᾶν ἐξηγεῖτο. Ἡ Θηρεσία δὲν ἦτο ἐλευθέρα, ἀλλ' ὑπέκυπτεν εἰς τὴν πίεσιν καὶ ἐθυσιάζετο χάριν τῆς μητρός της. Κατελήφθην ὑπ' ἀγανακτήσεως ἅμα καὶ λύπης καὶ δὲν ἠδυνάμην ἀληθῶς νὰ εἴπω ἐὰν ἐλυπούμην μᾶλλον διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐλπίδων μου ἢ διὰ τὸν τερατώδη ἐγωισμόν, ὅστις ἐξελίσσετο πρὸ ἐμοῦ.

— Δεχθῆτε τὰ συγχαρητήριά μου, κυρία, τῇ εἶπον ἐγειρόμενος, καὶ ἐστὲ πεπεισμένη ὅτι ἡ εὐτυχία, ἧς τυγχάνετε, μὲ συγκινεῖ τόσον ὅσον δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε.

Περαίνων δὲ τὰς λέξεις ταύτας διηυθυνόμην πρὸς τὴν θύραν.

— Πῶς; ἀνέκραζεν ἐκείνη, δὲν μένετε σήμερον ἐδῶ; Βιάζεσθε τόσον πολύ; Ἡ Θηρεσία εἶνε μετὰ τῆς Μάρθας εἰς τὴν πόλιν· θὰ ἐπανέλθωσιν ὅμως μετ' ὀλίγον· μείνατε λοιπόν!

— Ἀληθῶς, κυρία, δὲν δύναμαι, ἀπήντησα. Ὅταν ἔλαβον τὴν εἰδοποίησιν τῆς ἀφίξεώς σας προητοιμαζόμην ἤδη διὰ ταξείδιον, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου θ' ἀπουσιάσω ἐπί τινα καιρὸν ἐκ τοῦ τόπου τούτου. Σύγγνωτε ὅτι ἀποχωρῶ τόσον ταχέως.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐκ τῆς χαρᾶς μέθη της, ὥστε δὲν ἐμάντευσε τὸ παραμικρόν. Οὔτε τῆς ἀλοιώσεως τοῦ προσώπου μου ἀντελήφθη, οὔτε τῆς ὠχρότητος τῆς ὄψεώς μου, οὔτε τῆς ἐν γένει ταραχῆς μου· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κατεσπευσμένη ἀποχώρησίς μου, καὶ αὐτὴ ἡ ψυχρότης τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ μου, δὲν τῇ ἐνεποίησαν οὐδεμίαν ἐντύπωσιν.

— Πιστεύω, εἶπεν, ὅτι θὰ ἐπανέλθητε διὰ τοὺς γάμους τῆς θυγατρός μου.

Ἐγὼ ὑπέκλινα σιωπηλῶς καὶ ἐξῆλθον.

[Ἕπεται συνέχεια.]

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Διὰ Β. διατάγματος προϋβιβάσθη εἰς ταγματάρχην ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος. — Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένοντο ἐν Ἑρμουπόλει ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ναυάρχου Μιαούλη. Ἐξ Ἑρμουπόλεως οἱ Βασιλεῖς μετέβησαν εἰς Ὕδραν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ οἴκου τοῦ μεγάλου ναυάρχου, ἐκεῖθεν δὲ ἐπανῆλθον τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην. Χθὲς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Πάτρας ὁ Διάδοχος, ὁπόθεν μεταβήσεται πορὰ τῇ μνηστῇ αὐτοῦ πριγκιπίσσῃ Σοφίᾳ εἰς Ὀμβοῦργον. — Ἀνεχώρησεν ἐπίσης ὁ μέγας δοὺξ Παῦλος εἰς Πετρούπολιν.—Ἐν Μασσαλίᾳ ἀπεβίωσεν ὁ ὑποστράτηγος Δημήτριος Θ. Γρίβας· ὁ νεκρὸς αὐτοῦ κομισθήσεται πρὸς ἐνταφιασμὸν ἐνταῦθα.—Ἐκ τῶν ἀνακλογιῶν τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν παρατηρηθεισῶν αὐξήσεων τοῦ πληθυσμοῦ τῶν μερῶν, τῶν ὁποίων τὰποτελέσματα ἐξηκριβώθησαν μέχρι τοῦδε, συμπεραίνεται ὅτι ὁ ὁλικὸς πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τοῦ Κράτους θὰ φθάσῃ τὰ 2,500,000.—Πανηγυρικῶς ἑορτάσθη ἐνταῦθα ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Δύο διαδηλώσεις διωργανώθησαν, ἡ τῶν φοιτητῶν καὶ ἡ τῶν συντεχνιῶν. Οἱ διαδηλωταὶ μετὰ τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου συνεχάρησαν τὸν παρ' ἡμῖν πρεσβευτὴν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Μονθολών. Τὸ δ' ἑσπέρας ἐγένετο μεγάλη λαμπαδηφορία μετὰ σημαιῶν Ἑλληνικῶν καὶ Γαλλικῶν, ἡγουμένης τῆς μουσικῆς τῶν ὀρφανῶν Χατζηκώνστα. Ὁ κ. πρεσβευτὴς ηὐχαρίστησε θερμῶς τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς συμπαθείας, ἅτινα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς ἐπεδείξαντο πρὸς τὸ Γαλλικὸν ἔθνος. Καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φιλογαλλικώτατα ἐξεδηλώθησαν αἰσθήματα ἐπὶ τῇ ἑορτῇ. — Τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Πρυτανείας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κατατεθειμένα ἱστορικὰ κειμήλια, τὸ ἑδώλιον τοῦ Κοραῆ, ἐφ' οὗ ἐκάθητο πρὸ τοῦ γραφείου του, καὶ τὴν τράπεζαν, ἐφ' ἧς εἰργάζετο πάντοτε ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας, ἡ Πρυτανεία θέλει κατοθέσῃ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος.—Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ» διὰ τὸ ΚΕ' ἔτος, ἐξελέγη πρόεδρος ἐπίτιμος ὁ κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος, ταμίας ὁ κ. Σ. Μπαλάνος, ἀντιπρόεδροι δὲ οἱ κ. κ. Ι. Βάμβας καὶ Τιμ. Ἠλιόπουλος, γεν. γραμματεὺς ὁ κ. Μ. Π. Λάμπρος καὶ εἰδικοὶ οἱ κ. κ. Γ. Πίσσας καὶ Κ. Γαρδίκης. — Ἡ καθέλκυσις τοῦ πρώτου τῶν ἐν Γαλλίᾳ ναυπηγουμένων Ἑλληνικῶν θωρηκτῶν θέλει γείνῃ τὴν 15 προσεχοῦς Μαΐου ἐν Saint-Nazaire ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.—Ἡ Κυβέρνησις συνομολογεῖ νέον δάνειον πάγιον ἐκ 5,000,000 λιρῶν ἀγγλικῶν χρησιμοποιηθησομένων εἰς τὴν ἐξόφλησιν καὶ τακτοποίησιν παλαιῶν δανείων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἐν Πετρουπόλει ἀπεβίωσεν ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Ρωσίας κόμης Τολστόϊ. — Ὁ ἐν Σοφίᾳ ἀστυνόμος δι' οὐκαζίου αὐτοῦ ἐπιβάλλει εἰς πάντας τοὺς ἐν Βουλγαρίᾳ οἰκοῦντας ξένους νὰ καταθέσωσιν ἐντὸς 25 ἡμερῶν τὰ διαβατήρια των παρὰ ταῖς διοικητικαῖς ἀρχαῖς πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος αὐτῶν καὶ διατάσσει τοὺς μετανάστας Βουλγάρους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἑστίας των ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς μεγάλης τῆς Γαλλίας ἑορτῆς, ἡ Παγκόσμιος Ἔκθεσις ἤνοιξε τὰς πύλας της. Ἐκ τῶν διαφόρων τμημάτων αὐτῆς μόνον τὸ Ἀγγλικὸν εἶνε συμπεπληρωμένον, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν εἶνε σχεδὸν ἕτοιμον προσελκύον ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν εὐπρέπειαν καὶ τὴν κομψότητα τοῦ οἰκοδομήματος, τὴν ἀνεπίληπτον διάταξιν τῶν ἐκθεμάτων, τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν σχετικὴν ἀφθονίαν τῶν ἐκτιθεμένων προϊόντων. Τὴν ἐπίσημον ἔναρξιν τῆς ἐκθέσεως ἐκήρυξεν ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Καρνὼ προσαγορεύσας τοὺς ἐργάτας τοῦ κόσμου ὅλου καὶ εὐχηθεὶς τὸ «ὡς εὖ παρέστης» εἰς τοὺς ἀπανταχόθεν τῆς γῆς συρρεύσαντας ἐπισκέπτας τῆς Ἐκθέσεως· ὁ δὲ πρωθυπουργὸς κ. Τιράρ ἐξῆρε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Ἐκθέσεως, ὑπερβᾶσαν πάσας τὰς προσδοκίας, μαρτυροῦσαν δὲ ὅτι ἡ Γαλλία εἶνε πάντοτε ἔθνος φιλειρηνικὸν καὶ μετ' ἔρωτος ἀφωσιωμένον εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐν τῷ κεντρικῷ ἀρχαιολογικῷ μουσείῳ καταρτίζεται ἰδιαιτέρα αἴθουσα, ἐν ᾗ θὰ τοποθετηθῶσι μόνον τὰ χαλκᾶ ἀγάλματα. Ἐν αὐτῇ κατετέθησαν καὶ περὶ τὰ 80 χαλκᾶ ἀγαλμάτια, τὰ ὁποῖα μετηνέχθησαν ἐσχάτως ἐκ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ μουσείου. — Ἀνευρέθη ἐν Πειραιεῖ ἐγγὺς τοῦ λιμένος τῶν Ἁλῶν παρὰ τὰ σωζόμενα λείψανα τῶν μακρῶν τειχῶν πλὰξ ἐπιτυμβία μετ' ἐπιγραφῆς: ΛΑΜΑΧΟΣ ΠΑΙΩΝ.—Συνεστάθη ἐπιτροπή, ἵνα φροντίσῃ πρὸς ἐξωραϊσμὸν τοῦ κατὰ τὴν Ἁγίαν Τριάδα χώρου, ὅπου πλεῖσται ἀρχαιότητες εἶνε ἀκανονίστως τοποθετημέναι.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν τῷ κέντρῳ τῶν προπυλαίων τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου ἦτο τὸ ὡρολόγιον, θὰ ζωγραφηθῇ ὁ ἀείμνηστος ἱδρυτὴς αὐτοῦ Ὄθων ἐν φυσικῷ μεμέθει, καθήμενος ἐν ἑδωλίῳ ἀρχαϊκοῦ ρυθμοῦ μετὰ δύο πτεροφόρων ἀγγέλων ἐπὶ τῶν βάθρων καὶ φέρων χιτῶνα ἀρχαϊκόν· δεξιὰ τοῦ βασιλέως ζωγραφηθήσονται κατὰ σειρὰν ἡ φιλοσοφία, ἡ ἀρχαιολογία, ἡ μαθηματική, ἡ ποίησις καὶ ἡ ρητορική· ἡ ἐν τῇ στοᾷ κατὰ μῆκος τῆς αἰθούσης τῆς Νομικῆς σχολῆς παράστασις τῆς μιᾶς πτέρυγος τοῦ «Χρυσοῦ αἰῶνος τῆς Ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας» περατοῦται ταχύστα. — Ὁ διάσημος Ἰταλὸς ἠθοποιὸς Ρώσσης ἤρξατο τῶν ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ τῆς πόλεως ἡμῶν παραστάσεών του, διὰ τοῦ «Ἄμλετ» τοῦ Σαικσπήρου τὸ ἑσπέρας τῆς παρελθούσης Τρίτης. — Γῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐξ Ὕδρας κ. Δ. Χαραμῆ καταβαλόντος χιλίας δραχμὰς ἤρχισαν καὶ ἄλλαι νὰ καταβάλλωνται συνδρομαὶ πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν Λάζαρον Κουντουριώτην.—Τὰ προπλάσματα τοῦ εἰς τὸν στρατάρχην Κολοκοτρώνην ἀνεγερθησομένου ἀνδριάντος, τὰ σταλέντα ὅπως κριθῶσιν εἰς Ρώμην, ἔφθασαν ἐκεῖ τεθραυσμένα καὶ ἐπεστράφησαν, ἵνα κατασκευασθῶσιν ἄλλα.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περ. Μ. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλλείπει ἡ καλὴ διάθεσις καὶ οὐχὶ τὰ μέσα.—Μ. Ν. Ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ ἡ ἀπάντησις ὅλων τῶν καθυστερουμένων. —Κ. Β. Ἐλήφθησαν. — Λ. Ε. *Καβάλλαρ.* Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Θ' ἀπαντήσωμεν ταχυδρομικῶς. — *Μάρ.* Πρῶτος ὁ ἰησουΐτης ἱεραπόστολος Hervas, συλλέξας δοκίμια τριακοσίων περίπου γλωσσῶν καὶ διαλέκτων ἀπεφήνατο ὅτι ἡ Ἑβραϊκή, ἡ Χαλδαϊκὴ καὶ ἡ Ἀραβικὴ ἦσαν διαλεκτικαὶ ὑποδιαιρέσεις μιᾶς ἀρχαιοτύπου γλώσσης, τῆς Σημιτικῆς.—Σ. Σ. *Γαλάξιον.* Ἐλήφθησαν.—Γ. Ζ. *Χίον.* Ἐπίσης, εὐχαριστοῦμεν.—Σ'. *Παράδεισον.* Ἀργὰ δυστυχῶς. —Π. Ν. Σ. *Ραγκοῦν.* Εὐχαριστοῦμεν. Ὁ ἐνθουσιασμός σας δίκαιος. Ὁ κ. Ἀδρ. θὰ σας γράψῃ ἐκ Τσαγκαράδας. — Φ. Φ. Ὁ στέφανος ἦτο καλὸς καὶ τίμιος τῆς κεφαλῆς κόσμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· στέφανον ἐφόρουν ἐν συμποσίοις, ἐν ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν, ἐν τελεταῖς καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ ἄρχοντες· οἱ στέφανοι ἐπλέκοντο ἐκ ῥόδων, ἴων, κρίνων καὶ ἄλλων ἀνθέων, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐκ μυρρίνης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ ἀγορὰ ἔνθα ἐπωλοῦντο ἐκαλεῖτο *μυρρίναι.*

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, δημοσιευόμενα ὑπὸ *Δημητρίου Γρ. Καμπούρογλου.* Τόμος Α'. Τεῦχος Δ'.

Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, *Τουρκοκρατία.* Περίοδος πρώτη, τόμος Α', τεῦχος Δ', ὑπὸ *Δημητρίου Γρ. Καμπούρογλου.*

Ὕμνος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ὑπὸ *Κωστῆ Παλαμᾶ.*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΨΑ ΤΕΥΧΗ

ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Τεῦχος 1—3 *Θάνος Βλέκας,* Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.

Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)

» 3—5 *Ὁ Ἐξηνταβελόνης,* κωμῳδία Μολιέρου, κατὰ τὴν ἐξελληνισιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Ποιήματα Φ. Κοππὲ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).

» 6 *Περίληψις ἱστορίας* τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.

» 7 κ. 9 *Λουΐζα Μύλλερ,* τραγῳδία Φ. Σχιλλέρου.

» 8 *Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς* ὑπὸ Φεουτερσλέβεν.

» 10 *Διηγήματα* σύγχρονα Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα, Ε. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ι. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.

» 11—13 *Στράτης Καλοπίγειρος,* ἠθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κουμανούδη.

» 14—15 *Ἀμλέτος,* τραγῳδία Σαικσπήρου μετάφρασις ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.

» 16—17 *Ἄσμα τῶν Χριστουγέννων,* διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκενς.

» 18 *Κορακιστικὰ* ἢ διόρθωσις τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης, κωμῳδία —*Κούρκας ἁρπαγή,* ποίημα, ὑπὸ Κ. Ἰακ. Ρίζου.

Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρὰ) δρ. 12

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσὸν

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ

ἐκδόται ἐν Ἀθήναις

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Πέννας Διαδόχου

Ὑδρόγειοι Σφαῖραι εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.

Πέννας Τριεκούπη

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ

ἐπὶ καλοῦ χάρτου στιγμιαίως.

Πέννας Διαδόχου

ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ

συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ἓξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἐκ δραμ. 312 δραχ. 4 50

Ἀναλελυμένη ἠρκαλ. 90

Πέννας Τριεκούπη

Γραφικαὶ ΓΛΑΙ

ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.45π	11.20π	8 πμ	Πάτραι ἀν.	7 πμ	11.25	—
Ἀθῆναι »	7,15μ	11.50»	8. 35	Αἴγιον »	8.52	12.50	—
Κόρινθος ἀφ.	10.35	2.50μ	12.10	Κόρινθος »	1.10	4 —	1.55μ
Αἴγιον »	2.52	6.04»		Ἀθῆναι ἀφ.	4.45	7.05	5.4
Πάτραι »	4.45	7.30»		Πειραιεὺς »	5.15	7.30	6 .5

Γραμμὴ Κορίνθου - Ἄργους - Ναυπλίου - Μύλων

202		203	
Ναύπλιον ἀν.	9.55π.μ.	Κόρινθος ἀν.	3.05 μ.μ.
Μύλοι »	9.55	Ἄργος ἀφ.	5.22 »
Ἄργος »	10.30	Ναύπλιον »	5.55 »
Κόρινθος ἀφ.	12.45π.μ.	Μύλοι »	6 — »

Σημείωσις.— Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ' ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσιν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργῆται μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1, 2, 33, 32, 202, 203, σταθμεύουσι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου —Ἀκράτας Πατρῶν— Ἀκράτας Ναυπλίου—Ἄργους—Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθμεύουσαι εἰς πάσας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμ·

Τυπογραφεῖον **Κορίννης.** *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*